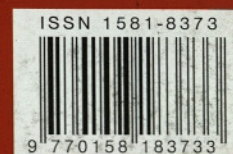

List

Revija za kulturna in druga vprašanja občine Šoštanj in širše.

LETO XVII
ŠT. 1
31. JANUAR 2010
1,60 EUR

Knjižnica Velenje
Titov trg 05
3320 Velenje

Poštšina
plačana pri
pošti 3325
Šoštanj

Objavljamo intervju z
Danijelo Brišnik

velejapark

Maturantska in poročna zgodba

Če vas v letošnjem letu sreča ta prečudoviti dogodek, vabljeni na sprehod v Velejapark.

30.1.2010 ob 18.00

- modna revija maturantskih in poročnih oblek, šopkov in nakita
- trebušne in latino plesalke

31.1.2010 (pred cvetličarno Rožni vrt)

- razstava maturantskih in poročnih šopkov, oblek in nakita
- razstava poročnih tort
- degustacija čokoladnih pralin

Sodelujejo:

PUP - cvetličarna Rožni vrt, modne oblikovalke: Jana Pirečnik Knapič, Mojca Celin in Diana Kotnik Lavtižar, Nakit Kiara, plesna šola Spin, hotel Paka, Simple, Vögele shoes, C&A, BAGS&MORE, čokoladnica Lucifer, restavracija Sapore.

Organizator:

PUP Velenje - cvetličarna Rožni vrt in Velejapark

Revija za kulturna in druga
vprašanja občine Šoštanj in
širše.

Izdaja

Zavod za Kulturo Šoštanj
Trg Svobode 12, 3325 Šoštanj
zanj Kajetan Čop, direktor
Izdajanje Lista finančno omogoča
Občina Šoštanj, zanj Darko
Menih, župan.

Odgovorni urednik

Peter Rezman

Vodenje redakcije

Milojka Komprej

Lektoriranje

Jožica Andrejc
(za razpise in objave odgovarja
naročnik)

Oblikovanje

Mirsad Burgić

Tisk

Eurograf d.o.o.

Natiskano

900 izvodov.

Vse sodelavce prosimo, da prispevke
za LIST št. 2 (februar 2010), pošljejo
najkasneje do 16. februarja 2010
na elektronski naslov:
revija.list@gmail.com

Naša občina	4
Krajevne skupnosti	8
Dogodki in ljudje	10
Župnijska obvestila	14
Intervju	15
Kozerija	18
Napovednik	20
Podobe kulture	22
Zapisani (v) glasbi	26
Iz/beremo	27
Poezija	28
Proza	29
Zeleno, ki te ljubim zeleno	30
Šport	32
Taborniki	33
Dobro je vedeti	34
Humor / križanka	38
Fotoreportaža	39
Nagrado vprašanje	40

Nagrado vprašanje: (zadnja stran)

Kaj / kje / čemu služi?

Odgovorite na tri vprašalnice o detalju, objavljenem na zadnji strani Lista. Odgovore napišite na dopisnico in pošljite na naslov List, Zavod za kulturo, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj ali po elektronski pošti na naslov revija.list@gmail.com. Izmed pravih rešitev bomo izžrebali nagrajenca, ki bo prejel vstopnico za obisk Muzeja premogovništva Slovenije v Velenju.

Odgovor na nagradno vprašanje iz Lista 12/09, nagrajenca in izid »foto natečaja« v minulem letu, bomo objavili v prihodnji številki Lista.

Foto: Dejan Tonkli

Naša občina

Mestno drsališče v Šoštanju ponovno središče zabave in druženja vseh generacij

To zimo je bilo mestno drsališče v Šoštanju ponovno središče druženja in zabave željnih obiskovalcev. Eden od mnogih razlogov za obisk mestnega drsališča je bila pevka in domačinka Irena Vrčkovnik z mlado pevko Amadejo. Skupaj sta prepevali znane otroške pesmi, katerim so se s svojimi glasovi pridružili tudi najmlajši. Kljub uvodni zadregi nekaterih, so ob koncu glasbenega nastopa Irena Vrčkovnik vsi sproščeno zaplesali in zapeli. Ob tem pa niso pozabili, da jih bo obiskal tudi eden od treh najbolj priljubljenih decembrskih mož. Klicanje božička se je začelo že ob uvodnem nastopu in se stopnjevalo vse do zaključka. Ker ima božiček ob tem času veliko dela in je njegova zamuda povsem opravičljiva ter razumljiva, so za premostitev časa na težko pričakovani obisk, poskrbeli drsalci skupine Lucky Luka. Da so svoje delo dobro opravili, so pričali navdušeni pogledi tako najmlajših kot tudi nekoliko starejših in zasluženi aplavzi so se kar vrstili. Po dobri poldrugi uri umetniške predstave na drsalni ploskvi, so najmlajši le dočakali prihod včeraj najbolj zaželenega obiskovalca mestnega drsališča. V trenutku se je ob njem zbrala množica otrok, ki so ga želeli pozdraviti. Veselje ob tem, da je božiček na svoji poti okoli sveta zavil tudi na šoštanjsko mestno drsališče, je bilo neizmerno. Vsi so želeli v njegovo bližino in marsikateri bo na ta dogodek spominjala fotografija. Čokoladice najrazličnejših okusov, ki so jih prejeli v dar, pa so danes verjetno že preteklost.

Foto: arhiv občine

Predbožični žur, kot smo ga poimenovali na Občini Šoštanj, je minil v zadovoljstvo vseh, ki sodelujemo pri tem projektu, zato se že veselimo in hkrati vabimo vse, da nas tudi v naslednjem letu obiščete v takšnem številu.

Andreja Moškon, univ.dipl.nov., svetovalka za odnose z javnostmi

Plazova v Lokovici pri Šoštanju povzročila okoli 90.000 evrov škode

Pred božičem se je v Lokovici pri Šoštanju sprožil manjši plaz, ki je podrl oporni zid nedaleč stran od stanovanjske hiše. Dan po dogodku je prizadeto družino Kovač obiskal župan in poslanec v DZ RS Darko Menih ter geolog Andrej Blažič, ki je ocenil takratno situacijo. Vzrok sprožitve plazov so bile zaledne vode, ki so povzročile zdrs zemljine.

V četrtek, 28. decembra, je Občina Šoštanj prejela sklep Uprave RS za zaščito in reševanje, ki je Šoštanj uvrstila med petindvajset občin, ki so lahko začele z ocenjevanjem škode. Komisija za ocenitev škode Občine Šoštanj je takoj po praznikih odšla na teren in začela z zbiranjem podatkov. Pri tem je naletela na nov plaz v velikosti 25 m², ki se je prav tako sprožil v času med 22. in 26. decembrom, nahaja pa se približno pol kilometra stran od prvega plazov. Tudi ta sicer ne ogroža stanovanjskih ali gospodarskih objektov, vendar pa ga bo potrebno ustrezno sanirati, predvsem urediti drenažo in odvodnjavanje ter izdelati kamnite zložbe.

Ocena škode prvega plazov znaša nekaj več kot 85.000, drugega pa okoli 6.000 evrov. Omenjene zneske in zapisnik o ogledu in oceni škode bo Občina Šoštanj v naslednjih dneh oddal Regijski komisiji, ki bo z ostalimi komisijami nato pripravila skupno oceno.

Andreja Moškon, univ.dipl.nov., svetovalka za odnose z javnostmi

Foto: arhiv občine

Izgradnja mrliške vežice v Belih Vodah

Občina Šoštanj je konec lanskega septembra v Belih Vodah nad Šoštanjem začela z izgradnjo mrliške vežice v skupni velikosti nekaj manj kot 57m². Mesec kasneje je vežica že dobila streho in fasado, sledila je vgraditev oken, ureditev kanalizacijske infrastrukture ter notranjosti objekta. Spomenik padlim borcem v drugi svetovni vojni je bil že pred začetkom gradnje prestavljen, novo mesto je dobil na zahodni desni strani objekta. Trenutno so dela v fazi mirovanja. Takoj, ko bodo vremenski pogoji dopuščali, se bodo dela nadaljevala. Med drugim je potrebno dokončati še dela v notranjosti mrliške vežice, asfaltirati parkirišča, priključiti elektriko in vodovod ter urediti okolico objekta. Mrliška vežica bo imela pet prostorov, med njimi prostor za žalujoče in čajno kuhinjo. Otvoritev se predvideva v mesecu aprilu. Celotna investicija znaša 95.000 evrov.

Andreja Moškon, univ.dipl.nov., svetovalka za odnose z javnostmi

Foto: arhiv občine

Informativni števec na Koroški cesti

Občina Šoštanj je na Koroški cesti v Šoštanju postavila informativni števec za merjenje hitrosti. Z njim želimo umiriti promet oz. zmanjšati povprečno hitrost vozil, ki po pričevanju občanov na omenjenem cestnem odseku pogosto presega dovoljene vrednosti. Vgraditev merilnika hitrosti z možnostjo prestavitve na druge lokacije je prvi korak, s katerim želimo prispevati k večji cestni varnosti in ozaveščenosti vseh uporabnikov cest. Kljub vsemu, da gre le za informativni števec, ki ne posreduje podatkov o voznikih, bomo lahko na podlagi zbranih informacij na elektronski kartici v merilniku (povprečna hitrost, število vozil, ura in datum) posegli po nadaljnjih ukrepih. Informativni števec izmeri hitrost vozila na treh razdaljah: na 100, 60 in 20 metrov. Vrednost merilnika je znašala 2.800 evrov.

Andreja Moškon, univ. dipl. nov., svetovalka za odnose z javnostmi

Foto: arhiv občine

Postavitev turističnih in drugih informacijskih tabel v občini Šoštanj

Občina Šoštanj je v zadnjih letih precej naredila na razvoju občine, ki v Šaleški dolini nosi največje posledice rudarjenja. Kljub degradiranemu območju se razvoj v občini ni ustavil. V zadnjih letih se je precej posvečalo razvoju kulturne in cestne infrastrukture. Obnovili in rekonstruirali so se objekti kulturne dediščine, obnavlja se zdravstvena postaja, urejajo se ceste in križišča, gradijo se večnamenski objekti itd.

Zaradi novih pridobitev je Občina Šoštanj pristopila k izdelavi elaborata za postavitev turistične in druge prometne signalizacije z namenom lažjega in hitrejšega dostopa obiskovalcev do zelenega cilja. Zajeti bodo vsi pomembnejši objekti v občini, kot so javni zavodi in ustanove, kulturne, zgodovinske in naravne znamenitosti ter spomeniki.

Trenutno Občina Šoštanj pričinja z izdelavo omenjenega elaborata, na podlagi katerega bo lahko poleg informacijske vrednosti mestu in ostalim naseljem v občini, dodala tudi enotno vizualno podobo.

Andreja Moškon, univ. dipl. nov., svetovalka za odnose z javnostmi

Obisk v Centru starejših Zimzelen v Topolšici

Župan Občine Šoštanj in poslanec v DZ RS Darko Menih je obiskal varovance Centra starejših Zimzelen v Topolšici. Namen obiska je bil družabne narave. Stanovalce novega doma je obdaril tako s skupnimi darili v obliki družabnih iger kot tudi z osebnimi. V pozdravnem govoru vsem zbranim je izpostavil, da smo lahko upravičeno ponosni na novo pridobitev, ki je bila zgrajena v letu dni in ki je sedaj postala novi dom številnim občanom iz vseh slovenskih občin. »Vodstvo Centra starejših Zimzelen ima dobro zastavljene cilje in brez dvoma bo Center kmalu zaživel v celoti«, je prepričan župan Darko Menih. Kapacitete novega doma starejših občanov za enkrat še niso popolnoma zasedene, zagotovo pa se bo to spremenilo v naslednjem letu. Druženje, spoznavanje novih prijateljev in obujanje spominov je ena od prijetnejših oblik preživljanja jeseni življenja, je ob tem dodal župan in tako spomnil na bistvo novega doma. Ob koncu je vsem zaželel zdrave, srečne in mirne praznike ter obljubil, da jih ponovno obišče v naslednjem letu.

Direktorica Centra starejših Zimzelen Andreja Štefan Bukovič se je županu Občine Šoštanj zahvalila za obisk ter skupaj z njim v pogovorih z varovanci doma preživela sredino dopoldne. Za priložnostni program ob obisku je poskrbel mladi harmonikar Jani Ovčjak iz Osnovne šole Šoštanj.

Andreja Moškon, univ. dipl. nov., svetovalka za odnose z javnostmi

Foto: arhiv občine

Največ oddelkov vrtca do sedaj

V ponedeljek, 4. januarja, je Občina Šoštanj nad prostori Nove ljubljanske banke v središču mesta odprla osemnajsti oddelke Vrtca Šoštanj. Gre za do sedaj največ oddelkov v zgodovini predšolske vzgoje v Šoštanju. V njem bo prostor dobilo štirinajst otrok prvega starostnega obdobja, ki maja lani ob rednem vpisu še niso izpolnjevali zakonskega pogoja starosti enajstih mesecev. Trenutno je v novem oddelku sedem otrok, katerim se bo do meseca marca postopoma pridružilo še ostalih sedem.

Danes je najmlajše skupaj z njihovimi starši obiskal tudi župan Občine Šoštanj in poslanec v DZ RS Darko Menih. Zanimalo ga je mnenje strokovnih delavk in staršev o novem oddelku. Prvi odzivi so bili zelo pozitivni. Staršem precej ustreza, da je oddelke v središču mesta, da je vse v enem prostoru, pohvalili pa so tudi strokovne delavke Vrtca Šoštanj.

Potrebno je poudariti, da je nov oddelke Vrtca Šoštanj na Trgu svobode le začasna rešitev. Občina Šoštanj namreč v nekdanji osnovni šoli Biba Röck načrtuje ureditev novih prostorov za potrebe predšolske vzgoje, kjer bi pod eno streho združila vse oddelke Vrtca Šoštanj. S predlagano idejno zasnovo novega vrtca, ki jo je na zadnji seji potrdil tudi občinski svet, pa je Občina Šoštanj že korak bližje pri reševanju prostorske stiske

Foto: arhiv občine

in zagotavljanju ustreznih prostorov, ki morajo biti skladni z določbami Pravilnika o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca.

Andreja Moškon, univ. dipl. nov., svetovalka za odnose z javnostmi

Lani največ vlog za denarno pomoč novorojencem

Občina Šoštanj že tri leta staršem novorojencev podeljuje enkratno denarno pomoč v višini 100 evrov. Prvo leto je Občina Šoštanj prejela sedemdeset takšnih vlog, leto kasneje devetdeset, v lanskem letu pa sto šest. V letu 2009 je bilo torej za ta namen izplačanih največ proračunskih sredstev. Upamo, da se bo takšen trend rasti rojstva v občini Šoštanj nadaljeval tudi v prihodnje.

Ob tem bi radi ponovno opozorili starše na časovne roke oddaje vlog. Denarna sredstva lahko uveljavljajo štiri mesec od otrokovega rojstva, zato naj bodo na to še posebej pozorni. Občina Šoštanj namreč nima pristojnosti za ugotavljanje rojstva otrok.

Obrazec za uveljavljanje enkratne denarne pomoči lahko upravičenci dobijo na spletnih straneh Občine Šoštanj ali osebno v tajništvu Občine Šoštanj ter na Centru za socialno delo Velenje.

Andreja Moškon, univ.dipl.nov., svetovalka za odnose z javnostmi

Občina Šoštanj prejela priročnike za pravilno ravnanje z odpadki

Po novem letu je prenehalo delovati odlagališče komunalnih odpadkov v Velenju. Za izpolnitev evropske direktive je bilo namreč potrebno po Sloveniji vzpostaviti regijske centre in za območje Šaleške doline je bil zgrajen Regijski center za ravnanje z odpadki v Celju.

Za ta namen je bil včeraj s strani PUP Saubermacherja na vsa gospodinjstva v občini Šoštanj poslan priročnik o pravilnem ravnanju z odpadki. V njem je podrobno tudi na vizualen način predstavljen pravilen način ločevanja različnih odpadkov, s katerimi se srečujemo v vsakdanjem življenju.

Ker bo priročnik v začetni fazi nepogrešljiv vodnik v vsakem gospodinjstvu, smo za ta namen na Občini Šoštanj priročnik objavili tudi v elektronski obliki, do katerega lahko dostopate na uvodni spletni strani www.sostanj.si.

Andreja Moškon, univ.dipl.nov., svetovalka za odnose z javnostmi

Foto: arhiv List

Ponovna namestitvev spominske plošče na domačijo Žlebnik

Občina Šoštanj bo v naslednjem mesecu v počastitev šestinšestdesete obletnice smrti slovenskega pesnika in narodnega heroja Karla Destovnika – Kajuha na domačijo Žlebnik v Zavodnju nad Šoštanjem ponovno namestita spominsko ploščo. Trenutno se nahaja v depoju Muzeja Velenje, kjer bo tudi ostala, saj je preveč dotrajana za obnovo. Občina Šoštanj bo zato izdelala repliko in jo nato vrnila na mesto, kjer je bila prvotna plošča.

Pobuda za ponovno namestitvev je prišla tako s strani lastnikov domačije kot tudi z Občine, ki želi, da spomin na pesnikovo smrt ne tone v pozabo. Ta dogodek je še posebej pomemben za prihodnje generacije, ki so v zadnjih letih pogosti obiskovalci Žlebnikove domačije, kjer se je 22. februarja 1944 ustavila legendarna XIV. divizija, v kateri je bil Kajuh tudi vodja kulturniške skupine.

Vsako leto zato v spomin na ta dogodek »le pol ure od doma«, kot je rekel Kajuh, poteka svečana slovesnost, na kateri se zberejo številni, ki želijo počastiti spomin na enega od najpomembnejših slovenskih lirčnih pesnikov. Ob tej priložnosti želi Občina Šoštanj z namestitvijo spominske plošče letošnji dogodek še dodatno oplemeniti ter se na ta način ponovno pokloniti svojemu rojaku.

Obnovitev oz. izdelava omenjene spominske plošče je le ena od številnih obeležij iz II. svetovne vojne, ki jih je Občina Šoštanj do sedaj že uredila. Že v lanskem letu je pristopila k obnovi spomenika NOB v Gaberkah, prav tako je v središču Šoštanja obnovila spominske plošče z napisi na rojstni hiši Janka Vrabiča, bratov Mravljakov ter na hiši družine Tekavc. Očistila je tudi bronasti reliefni plošči Karla Destovnika Kajuha in bratov Mravljakov ter granitni podstavek spomenika Karla Destovnika Kajuha. Prav tako je v skladu z navodili Zavoda za varstvo kulturne dediščine – območne enote Celje obnovila še osrednji spomenik žrtvam NOB na Trgu svobode ter spomenik Plamenica na Kajuhovi cesti in spomenik padlim NOB v Zavodnju nad Šoštanjem.

Andreja Moškon, univ.dipl.nov., svetovalka za odnose z javnostmi

Foto: arhiv

Foto: arhiv

Začetek obnove notranjosti Doma kulture Šoštanj

Občina Šoštanj bo predvidoma meseca marca začela z obnovo notranjosti Kulturnega doma Šoštanj. Pristopili bomo k obnovi scenske in delovne razsvetljave, na novo bomo uredili ozvočenje in videoprojekcijo ter zamenjali odrske zavese z rilogami.

Že lani smo na Kulturnem domu prenovili streho, ki je zaradi zamakanja povzročala številne težave. S spremembo naklona strehe, ki je sedaj poševna, je omenjena težava odpravljena. Kulturni dom Šoštanj je bil zgrajen v sedemdesetih letih kot nadomestna gradnja tedanjega Doma svobode, ki je bil na ugrezninskem območju.

Po končani zunanji in sedaj še notranji prenovi bo Kulturni dom Šoštanj ponovno zadoščal zahtevam, ki jo narekujejo izvedbe današnjih raznovrstnih predstav ter ostalih kulturnih dogodkov, ki so močno podprti z uporabo sodobne informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Andreja Moškon, univ.dipl.nov., svetovalka za odnose z javnostmi

Foto: arhiv občine

V Šoštanju odprtje novega Centra za zdravje

Minuli petek se je nad trgovskim centrom v Šoštanju odprl Center za zdravje en-JOJFIT-nes. Gre za kompleks, v katerem športno ponudbo dopolnjuje tudi masažni program. Obiskovalci lahko poleg fitnesa, aerobike, pilatesa, različnih vrst joge ter ostalih oblik vadbe svoje zdravje krepijo tudi z različnimi masažami, od katerih je trenutno najbolj priljubljena »masaža oceanov«.

V sklopu športno-zdravstvene dejavnosti novega centra se bodo zvrstila tudi različna izobraževanja. Že v kratkem se načrtuje predavanje na temo Šola proti bolečinam v križu, v kateri bodo udeleženci pridobili tako teoretična kot praktična znanja za preprečevanje tovrstnih težav.

Več o dejavnostih centra, v katerem za vašo dobro počutje skrbi okoli šestnajst strokovnih sodelavcev, lahko obiščete vsak dan od 8. do 12. in od 16. do 22. ure ter v nedeljo od 9. do 12. in od 17. do 22. ure. Vse morebitne dodatne informacije lahko dobite tudi v samem centru na Cesti Lole Ribarja 6, Šoštanj ter na telefonskih številkah 031 323 347, 031 535 612.

Andreja Moškon, univ.dipl.nov., svetovalka za odnose z javnostmi

Foto: arhiv občine

Javna dražba Občine Šoštanj delno uspešna

V prostorih Občine Šoštanj je 20. januarja potekala javna dražba za prodajo nepremičnin, ki smo jih objavili na svojih spletnih straneh konec minulega leta. Predmet prodaje so bili nezazidano stavbno zemljišče pri novem krožišču na desni strani ceste v smeri proti Topolšici v velikosti 866 m², kmetijsko zemljišče Grajska planina v velikosti 48,1694 ha, ki se razteza levo od lokalne ceste Florjan – Bele Vode ter dve stanovanji na Cesti talcev 4 v Šoštanju v velikosti 32,21 m² in 60,59 m².

Javno dražbo je vodila strokovna komisija, ki je bila imenovana s sklepom župana. Zbrali so se štirje dražitelji, največ zanimanja pa je bilo za stavbno zemljišče v smeri proti Topolšici. Prodani sta bili tudi stanovanji na Cesti talcev 4, kmetijsko zemljišče Grajska planina pa ostaja v lasti Občine Šoštanj, saj zanjo ni bilo zanimanja.

Andreja Moškon, univ.dipl.nov., svetovalka za odnose z javnostmi

Foto: arhiv občine

Krajevne skupnosti

Otroško igrišče Šoštanj

V Krajevni skupnosti Šoštanj smo se v začetku leta 2009 odločili, da pričnemo z aktivnostmi za izgradnjo večjega otroškega igrišča v Šoštanju, predvsem z razlogom, ker mesto Šoštanj nima niti enega večjega osrednjega otroškega igrišča, ki bi bil ves dan dostopen vsem. Torej igrišča, ki nudi dovolj dobro vsebino, da se otroci lahko naučijo plezanja, guganja, spuščanja, vrtenja, skrivanja, lovljenja itd., ne da bi pri tem morali zamenjati 5 različnih lokacij oziroma ne da bi jih zato morali starši peljati v druga večja mesta ali nakupovalna središča, v Šoštanju ni. Ob tem pa smo si zastavili cilj, da na igrišču zagotovimo tudi vse dodatne elemente oziroma vsebino, ki jo sodobno igrišče potrebuje tako za otroke kot tudi starše. V začetku leta smo v projektni skupini za delo z mladimi pričeli z iskanjem primerne lokacije, torej lokacije, ki bi bila ustrezna tako z vidika prostorskih zahtev kot z vidika tistih, ki bodo kasneje koristniki tega igrišča, torej naših najmlajših Šoštanjčanov in njihovih staršev. Prišli smo do lokacije, ki nam jo lahko zavida marsikatero večje mesto. Našli smo parcelo, ki se v prostorskih aktih nahaja v območju mesta Šoštanj z imenom »šoštanjski trikotnik« v območju morfološke enote 8 C, ki je namenjena rekreacijskim, zelenim, odprtim površinam ob jezeru. V nadaljevanju smo ugotovili, da je parcela v lasti TERMOELEKTRARNE ŠOŠTANJ. Takoj ko so v TERMOELEKTRARNI ŠOŠTANJ zvedeli za naše želje, so nam prislunili in se zelo hitro odzvali, tako da sta že 26. 5. 2009 pogodbo o ustanovitvi služnosti podpisala **direktor Termoelektrarne Šoštanj dr. Uroš Rotnik in predsednica Krajevne skupnosti Šoštanj mag. Vilma Fece**. Ta pogodba je bila osnova za nadaljnje delo, zato se ob tej priliki TERMOELEKTRARNI ŠOŠTANJ tudi najlepše zahvalujemo. Predmetna parcela 984 k. o. Šoštanj se nahaja v parku ob Cankarjevi ulici

in je za postavitev otroškega igrišča odlična predvsem zaradi naslednjih razlogov:

- zemljišče je zasajeno z visokimi drevesi, kar omogoča naravno senco na večjem delu območja, to pa je za otroško igrišče idealno, saj se le-to koristi najintenzivneje v poletnih mesecih, ko je sonce najmočnejše;
- igrišče je praktično tik ob izteku naše kolesarske poti, ki pride iz Velenja v Šoštanj;
- ob tej parceli vodi po cestišču glavna sprehajalna pot za starše z vozički, ki se odpravljajo na sprehod proti Ribiški koči na Družmirskem jezeru;
- parcela meri 2344 m² in je tako dovolj velika, da omogoča postavitev pestrega izbora sodobnih igral, klopi, sanitarij itd.;
- v bližini je že veliko stanovanj, otroci v tej soseski to lokacijo dobro poznajo in že sedaj na njej uživajo predvsem v zimskih radostih (spuščanje s sanmi po malem naravnem hribčku, postavljanje snežakov itd.).

Za izvedbo projekta oziroma projektne dokumentacije PGD (projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja) smo izbrali najugodnejšega ponudnika STUDIO PETLETKA, arhitekt Urban Novak. Ta arhitekturni biro je pripravil najprej idejno zasnovo samega igrišča, na podlagi sprejete idejne zasnove so pripravili vse projekte, ki sledijo tako, da se sedaj lahko pohvalimo, da je že izdelan projekt PGD in tudi vložen na Upravo enoto Velenje v mesecu decembru 2009 z namenom pridobitve gradbenega dovoljenja. V STUDIJU PETLETKA so se zelo potrudili in brez težav smo usklajevali naše želje, želje bodočih koristnikov in ideje arhitektov.

Kot je razvidno s slike (projekt PGD), so v STUDIU PETLETKA uspeli umestiti vsa igrala v prostor tako, da ne bo potrebno odstraniti nobenega drevesa, igrišče bo ograjeno, tako da ga bo možno zakleniti v nočnem času, diagonalno iz smeri mesta proti ribiški koči bo skozi igrišče potekla sprehajalna pot, ki vijuga in se prilagaja terenu, ob njej pa bo dovolj klopi, košev za smeti in mogoče še kaj, kar bo popestrilo dan vsem obiskovalcem, tako otrokom kot staršem. Pri vходу v igrišče bodo sanitarije, na samem igrišču pa različna igrala, kot je razvidno s slike.

Načrtujemo, da pričnemo z nadaljnjimi aktivnostmi izvedbe takoj, ko

pridobimo gradbeno dovoljenje in ko bodo to dopuščale vremenske razmere. Seveda pa upamo, da bomo kot Krajevna skupnost Šoštanj tudi v prihodnje dovolj podprti v finančnem smislu, da bomo zmogli tako velik zalogaj, kot je naše otroško igrišče. Za vsa soglasja in dovoljenja bi se zahvalili v imenu KS Šoštanj tudi PREMGOVNIKU VELENJE, OBČINI ŠOŠTANJ, RIBIŠKI DRUŽINI PAKA in vsem ostalim, ki so kakor koli pomagali pri tem projektu.

Roman Pibernik

Nočni pohod z baklami po Ravnah

Športno društvo Ravne je v soboto, 26. 12. 2009, že tretjič organiziralo nočni pohod okoli Raven. V hladnih dneh se ljudje držimo bolj noter, manj je druženja med sosedi in tak pohod je prava priložnost za vaščane, da se srečajo in poklepetajo med sabo. Prav tako pa je to priložnost za malo gibanja, saj so praznični dnevi čas, ko so mize bolj obložene s hrano in pijačo. Pohodniki so se zbrali ob 18. uri pri nekdanjem gostišču Kotnik in pot jih je nato vodila po glavni cesti okoli Raven. Vreme je bilo za hojo zelo ugodno, saj ni bilo premrzlo, pa tudi bil je eden izmed redkih dni v božično-novoletnem obdobju, ko ni deževalo. Zaradi pomanjkanja snega na poti pohodniki niso bili deležni naravne zimske idile, so pa zato lahko občudovali okrašenost hiš in vrtov z raznovrstnimi lučkami. Člani društva so poskrbeli tudi za okrepčilo. Že na poti sta bili dve postojanki, kjer so se pohodniki lahko odžejali in pogreli s toplim čajem ali zakuhanim vinom. Ob koncu pohoda pa so vse izgubljene kalorije nadoknadili z dobro malico.

A. Grudnik

Foto: A. Grudnik

Enajsti občni zbor TD Pristava

Leto je okoli in pričel se je čas občnih zborov društev. Ker je TD Pristava znano po tem, da se dela lotijo takoj, ko se pokaže ustrezen čas za to, tudi z občnim zborom niso preveč odlašali. Pa kaj bi odlašali, saj je za njimi zelo uspešno leto. Kot se je »podjetniško« izrazil predsednik društva Drago Kotnik, so lani zastavljeni plani celo presegle. Poleg stalnih, že utečenih aktivnosti, je lansko leto izstopalo po kar nekaj uspešno izvedenih projektih, na katere so še posebej ponosni. Turistične prireditve, kot sta tradicionalno prvomajsko srečanje in oglarjenje, so na Pristavo privabile veliko obiskovalcev. Posebej pomembno je bilo sodelovanje društva v akciji vseslovensko prižiganje kop, kjer so poleg prižiga kope predstavili svoje delo tudi gozdarji. Oglarjenje je na Pristavi lani potekalo že osmo leto zapored in med člani TD Pristava se je utrnila ideja o zapisu tega dogodka v obliki kratkega filma o oglarjenju. Pri tem projektu so za pomoč zaprosili Zaliko Mikuž iz Topolšice. Predstavitve CD-ja je bila izvedena v Mestni galeriji Šoštanj. Na žalost so se predstavitve udeležili predvsem okoliški krajani, torej tisti, ki oglarjenje že dobro poznajo, medtem ko ni bilo obiskovalcev iz samega mesta Šoštanj. Drago Kotnik je zato poudaril, da bi bilo potrebno spremeniti način oglaševanja takih prireditev in privabiti predvsem tiste prebivalce Občine Šoštanj, ki določene stvari ne poznajo, ne pa, da na take prireditve pridejo predvsem tisti, ki so na projektu sami delali. Drugi pomemben projekt se je nanašal na varstvo okolja, točneje na odlaganje odpadkov. Pristavčani so že nekaj časa pogrešali urejen prostor, kjer bi lahko ločeno zbirali odpadke. Dotedanja prostora na Vrhah in na Pristavi nista bila primerno urejena, saj so se kante večkrat prevrnile in smeti je bilo nato težko pospravljati. Ureditve obeh ekoloških otkov so se člani TD Pristava v jeseni lotili sami, saj so imeli zadosti čakanja na odgovorne. Izdelali so betonski plato in ograjo, ki preprečuje, da bi veter premetaval kante. Pri delu jih je večkrat motil dež, a želja je bila prevelika, da bi se preveč ozirali nanj. Poleti so šli na zaslužen izlet na Primorsko, jeseni niso manjkali na šoštanjskih sejmi, kot vsako leto so tudi letos izdelali koledar z motivi iz Pristave ter zaključili leto z ognjematom na prireditvenem prostoru.

Tudi za letošnje leto planirajo že utečene aktivnosti, kot so obisk pusta v Šoštanju, prvomajsko srečanje, kuhanje oglja, sodelovanje na sejmi idr. Veliko prostovoljnega dela bodo zopet posvetili urejanju zaselka Pristava. Okoli razvalin Forhteneka bo potrebno posekati grmovje in odpraviti škodo, ki jim jo vsako leto povzročajo vandali.

V lanskem letu sta preminula dva člana društva, zato so jima v spomin

posvetili minuto molka. Po končanem govoru predsednika Draga Kotnika so do besede prišli tudi gostje. Predsednik KS Ravne Jože Sovič je pohvalil trud društva pri urejanju zaselka ter pri izvajanju prireditev, ki v zaselek privabljajo tudi ostale prebivalce Občine Šoštanj. Izpostavil pa je željo, da bi se Pristavčani lahko v prihodnosti v večjem številu udeleževali tudi ravnskih prireditev, ki jih ni malo. Izrazil je upanje, da se bo to uresničilo že letos, saj bodo v Ravnah odprli dolgo pričakovani nov dom krajanov. Tudi predsednik KS Gaberke Pavel Župevc je imel za prizadevnost društva samo pohvalne besede.

Na koncu je predsednik društva s podelitvijo priznanj TD Pristava želel izraziti zahvalo in priznanje zunanjim sodelavcem, ki so s svojim delom v preteklosti pripomogli k uspešnemu delovanju in promociji društva. Priznanja so dobili: Ferdo Krk, Mateja Kotnik, Zalika Mikuž, Tina Videmšek in Aleksander Grudnik. S svojim obiskom sta društvu izkazala čast tudi župan in njegova žena. Sledilo je veselo druženje ob glasbi, za obilico smeha pa je poskrbel Ravenčan Zdravko France s svojimi vragolijami.

Zdenka Mazej Grudnik

Foto: A. Grudnik

Dogodki in ljudje

Utrinki iz vrtca Šoštanj

Če hočemo delati snežaka, potrebujemo sneg. In s snegom narava meseca januarja nikakor ni skoparila. Za nekatere je sneg nočna mora, za otroke pa je to nepopisno veselje. Ni lepšega pogleda, kot so razigrani otroci na snegu: potičke iz snega, odtisi telesa ali čevljev, kepanje, izdelovanje snežakov ali samo preprosto valjanje in metanje po snegu.

Ste kaj od naštetega zadnje čase počeli tudi vi?

Ne!

Potem ne veste, kaj ste zamudili.

Pravijo, da se v vsakem odraslem skriva majhen otrok. Pozabite kdaj pa kdaj na svoje obveznosti, službo, težave, utrujenost in spustite otroka v sebi na prosto. Družite in igrajte se s svojim otrokom, uživajte v njegovi družbi. Naj vam ne bo škoda časa zanj. Otrok vam bo neizmerno hvaležen. V vrtcu smo se veliko igrali na snegu. Celo v igralnico smo si ga prinesli. In niti slučajno se ga nismo naveličali. Mokre rokavice se posušijo, tudi kombinezoni, bunde in kape. Lepi spomini na doživetja v vrtcu ostanejo za vedno.

V. Mevc

Jaz sem snežak, jaz sem junak, pisker na glavi in metla v rokah.

Prvošolci poročajo

Od jesenskih počitnic do novoletnih praznikov

PRVE POČITNICE

- šli smo k babici na počitnice (Timotej)
- pri sestrični na počitnicah sem zbolela (Eneja)
- gledal sem televizijo, igral sem se, psički Ajki sem pripravil presenečenje (Tim)
- sedela sem na gugalnici, oma pa je delala na vrtu (Vesna)
- bil sem v Termah 3000 in sem se igral s prijatelji (Rok)
- kopal sem se v Topolšici na bazenu, pekli smo kostanj, gledal sem risanke (Miha)
- z dedijem sem šel na Celjsko kočo, bil sem na Rogli in v Koči na Pesku (Nik P.)
- v Mežici sem z mamico trikrat prespala (Brina)

NEKAJ O BOLEZNI

- imel sem vročino, v glavi se mi je vrtelo, bruhal sem (Miha)
- imela sem zelo visoko temperaturo, suho sem kašljala (Vesna)
- prvi dan sem imela visoko temperaturo (Kaja)
- ponoči sem bruhal (Matic)
- meni je iz nosa tekla kri, vročine pa nisem imel (Žan)
- zelo sem kašljala, antibiotik mi je pomagal (Maruša)
- že v šoli me je bolel trebuh, bilo mi je slabo, velikokrat sem bruhal (Vita)
- tri dni sem imel štirideset vročine, pil sem trpotčev sirup (Nik P.)
- meni je zdravnik rekel, da moram v bolnišnico, alergičen sem na vse citrusne (Tim)

TEHNIŠKI DAN

- najprej smo si kanili na list tri kapljice tuša in nato močno pihali (Taja G.)
- z lepilom smo risali novoletne bučke (Kaja)
- vse izdelke smo dali v prodajo (Matic)
- naši starši so kupovali na bazarju (Issavra)
- meni so bili vsi naši izdelki všeč (Timotej)
- voščilnice smo zvezali v paket po dve (Nika)
- moj ati je kupil dve smrekici (Tara)
- midva z mamico bova voščilnice poslala (Nik F.)

O ZNANJU

- znam zapisat števila 1, 2, 3, 4, 5 (Tjaš)
- znam opazovati predmete od spodaj, zgoraj in od strani (Vita)
- znam pesmice povedati na pamet (Robi)
- vem, kdaj imam rojstni dan (Emela)
- vem, da pri risanju uporabljam črte in pike (Taja R.)
- znam povedati dolgo besedo in ob tem pravilno zlogovati (Dorent)
- v besedi prepoznam prvi in zadnji glas (Amadej)
- trudim se žogo voditi, podajati in metati (Tara)
- znam naštet geometrijska telesa (Bini)
- znam striči s škarjami (Tim)

PRAZNIKI SO ZA NAMI

- med prostimi dnevi sem veliko risala (Taja R.)
- praznovali smo pri sosedih, kjer smo peli in plesali (Vita)
- šli smo na morje (Bini)
- veliko sem se igrala, tudi šolo (Maruša)
- mami in ati sta šla nekam daleč ... v Slano, jaz sem bil pri dedku (Žan)
- spuščali smo rakete in stara mama je bila pri nas (Robi)
- kopali smo se v Topolšici (Tjaša)
- dobili smo obiske, rakete smo spuščali, šli smo na Kozjak (Timotej)
- pila sem otroški šampanjec (Issaura)
- v Moravcih sem se spuščala po toboganu (Brina)
- bili smo v Logarski dolini, kjer sem se smučal (Matic)
- bili smo v Bosni, ati je barval stene (Emela)
- na obisk je prišla sestrična; rakete so bile kot čebelice (Nik P.)
- v gasilskem domu smo praznovali novo

- leto, metali smo petarde in rakete (Rok)
- v Mežici smo bili pri bici, s Tjašem sva razdelila darila, v mojem je bil čajnik in skodelice (Eneja)
- ko je kazalo na televiziji polnoč, smo otroci prižgali iskrice; ker sem bil zvezda večera, sem prejel steklenega jelenčka (Tjaš)
- Božiček mi je prinesel čarobno tablo (Vesna)
- pri Petru in Roku smo spuščali rakete (Miha)
- kopali smo se v Laškem (Nika)
- bil sem palček Pomagalček in sem raznašal darila, moj dedek je bil dedek Mrz (Nik F.)
- bila sem v Romuniji pri sorodnikih (Lorella)

- pri bratrancih smo igrali računalnik (Amadej)
- za darilo sem dobila muco in barvice; plesali smo in pili šampanjec za otroke (Kaja)
- gledal sem Skubiduja, novo leto sem praznoval pri stricu Danilu (Tim)
- Aljaž je praznoval rojstni dan in je dobil torto (Tara)
- pri nas sta bila na počitnicah Mojca in Miha (Taja G.)

Učiteljici v l. b razredu: M. Žohar in M. Ovičjak

»Žegnanje« konj v Arnačah

Na štefanovo so lastniki konj pripeljali v Arnače pri Velenju svoje kopitne prijatelje s širšega področja Šoštanja, Šaleške ter Savinjske doline. K blagoslovu so priglasili 111 čudovitih, zloščenih konj, ob tamkajšnji cerkvi pa se je nato odvijal kulturni program, ki ga je tudi tokrat, že štirinajstič po vrsti, organiziral domačin iz Šentilja Mirko Uranjek. Zaslužnim sodelavcem, tako tudi Šoštanjčanu Valentinu Heindlu, so ob tem vročili priznanja zahvale za dolgoletno sodelovanje, vsem, ki so pripeljali domače živali na »žegnanje«, pa Heindlova spominska darila. Nastopili so glasbeniki in pevci, moška vokalna skupina Kavče-Podkraj ter domača pesnica Marija Jelen, harmonikar Stane Grudnik iz Gaberk, pihalna godba Hramše pa tudi svetovni prvak na diatonični harmoniki Robert Goter. Prireditelj je iskriivo povezoval nepogrešljivi voditelj Toni Rehar, župnik farne cerkve svetega Ilija Andrej Mazej pa je blagoslovil konje in druge živali. Vsakemu konjiču pa so namenili simbolični košček kruha iz pekarnice Tratnik. V lepem vremenu so se mnogi zadržali ob stojnicah s čajem, pivom ali zakuhanim vinom. Šentilj je

Foto: JOŽE MIKLAVC

Blagoslov konjev v Šentilju je opravil župnik Andrej Mazej

tako ohranil lepo tradicijo in ni dvoma, da bo tudi prihodnje leto ob petnajstem srečanju prav tako veselo.

Jože Miklavc

»KNAPI« V VRHU PO ŠTEVILU KRVODAJALCEV

V letu 2009 so predstavniki Območne organizacije Rdečega križa Premogovnika Velenje uspešno izpolnili zastavljeni program dela. V lanskem letu so zabeležili 2249 odvzemov krvi, kar je 133 več kot v letu 2008. Aktivnih krvodajalcev je 810.

V juliju 2010 OO Rdečega križa Premogovnika Velenje obeležuje 35. obletnico obstoja in delovanja. Glede na število odvzemov krvi je Premogovnik Velenje v Šaleški dolini in tudi v Sloveniji kot podjetje še vedno med najštevilčnejšimi in najboljše organiziranimi. To dokazuje, da krvodajalke in krvodajalci verjamejo v moč človeške solidarnosti, plemenitosti in humanosti. Glavna dejavnost organizacije je usmerjena

k oblikovanju širšega zavedanja o pomenu prostovoljnega krvodajalstva in vzpodbujanju ljudi, da postanejo redni krvodajalci. S pomočjo propagandnega materiala poskušajo zaposlene seznaniti z zdravim in uspešnim načinom življenja. Dejavnosti pa so tudi na področju donatorstva pri izvedbi različnih aktivnosti. Kako malo je včasih potrebno, da rešimo človeško življenje, se zavedajo tudi najbolj aktivni krvodajalci Premogovnika Velenje, katerim so bila podeljena posebna priznanja in plakete.

Tadeja Mravljak Jegrišnik

Muzej premogovništva Slovenije

V sredo 6. januarja 2010, je svoja vrata za obiskovalce ponovno odprl podzemni Muzej premogovništva Slovenije v Velenju. Ta je zadnjega obiskovalca v lanskem letu, ki je prišel s Salomonovih otokov, sprejel v sredo, 23. decembra.

Kot smo že poročali, so v muzeju premogovništva v soboto, 19. 12. 2009, pripravili nočni ogled muzeja, katerega so s svojimi nastopi popestrili dedek Mráz in Harmonikarski orkester Barbara Premogovnika Velenje, kot prav posebno doživetje za obiskovalce pa se je izkazala gledališka predstava Gledališča Velenje »Knapovska večerja«, tokrat prvič 180 metrov pod zemeljskim površjem. Za najmlajše so izvedli otroške Bergmandeljčeve delavnice.

10-LETNICA MUZEJA PREMGOVNIŠTVA SLOVENIJE

V letu 2009 je Muzej premogovništva Slovenije obeležil 10-letnico delovanja. Ob tej priložnosti so prenovili pohodno pot v starem delu muzeja, staro pohodno pot pa so postavili v muzejski park. Obnovili so izvažalni stroj, delno so prenovili zbirko premogovništva Slovenije, posnet je bil predstavitveni film muzeja z naslovom Srečno avtorjev Staneta Špegla in Slavka Grosa. Kot novost so v muzeju uvedli tudi obiranje rudarskega hmelnja. Prvi hmelnj sta obrala direktor Premogovnika Velenje dr. Milan Medved, kot boter hmelnja, in vitezinja hmelnja Martina Zupančič, sicer direktorica Slovenskega hmelnjarskega inštituta. V letu 2009 so v kapelici sv. Barbare v jamskem delu muzeja 180 metrov pod zemljo opravili tudi tri zlate poroke ter prvo civilno poroko.

V muzejskem parku so odprli geološki stolpec kamnin Šaleške doline, pripravili pa so tudi dva dneva odprtih vrat, in sicer ob mednarodnem

dnevu muzejev in ob praznovanju dneva svete Barbare.

V letu 2009 si je muzej ogledalo 25.401 obiskovalcev, med 3. julijem 1999 in koncem leta 2009 pa že 291.282 obiskovalcev.

Foto: arhiv muzeja

Tudi v letošnjem letu bodo nadaljevali z različnimi aktivnostmi in dejavnostmi, da bi v muzej in v Velenje privabili čim več obiskovalcev, zato ste prijazno vabljeni, da Muzej premogovništva Slovenije v Velenju tudi obiščete.

Stojan Špegel

Jamska reševalna četa Premogovnika

V Premogovniku Velenje je varnost pri delu eden od najpomembnejših strateških ciljev podjetja, ki ima dobro organizirano Reševalno službo, organizacijsko razdeljeno na Jamsko reševalno četo in Jamsko reševalno postajo. Jamska reševalna četa se je na svoji zadnji lanskajši zbrali v soboto, 19. decembra. Dogodek je popestril Rudarski oktet, ki je na zaključni reševalni vaji pred tridesetimi leti tudi začel z nastopanjem. Ob tej priložnosti se je direktor Premogovnika Velenje dr. Milan Medved zahvalil za dolgoletno sodelovanje ustanovitelju Rudarskega okteta Otu Gradišniku ter podelil zahvale tistim članom Jamske reševalne čete, ki končujejo z delovanjem v njej.

Za vajo je vodstvo reševanja postavilo dve nalogi: prva je izhajala iz povečanih koncentracij plina na odkopu -50 B v jami Pesje in je zahtevala reševanje dveh poškodovanih rudarjev, predpostavka druge pa je bila samodejna ustavitev ventilatorske postaje Šoštanj, kar je povzročilo zaplinitvev dobršnega dela jame.

Prva ocena po vaji je bila, da je bila zlasti druga predpostavka odlično izbrana in je dala veliko koristnih podatkov o koncentracijah plinov in smereh zraka ob takšnih dogodkih. V vaji je sodelovalo 95 reševalcev in vsi so svojo nalogo dobro opravili.

Direktor Premogovnika Velenje dr. Milan Medved je po koncu vaje nagovoril reševalce, se jim zahvalil za trud, ki ga vlagajo v delo v Jamski reševalni četi in v svoje vsakdanje delo ter njim in podjetju zaželel čim

manj nezgod v letu 2010. Med drugim je dejal: »Za varno delo lahko največ storimo sami, upoštevamo predpise in norme o varstvu pri delu, delamo previdno in predvidimo možne nevarnosti. Ocenjujemo, da bomo v letu 2009 zabeležili manj nezgod kot v letu 2008.«

Zbrane je nagovoril tudi vodja Jamske reševalne čete mag. Marjan Kolenc. Dejaj je, da se je letos v Premogovniku Velenje pripetilo več izrednih dogodkov, za katere so bile vzrok vse potencialne nevarnosti, ki

Foto: arhiv premogovnika

so predvidene tudi v planih ukrepov v izrednih razmerah, a k sreči nobeden ni pustil večjih posledic.

»Jamska reševalna četa šteje 102 člana, od tega je 74 aktivnih reševalcev, kar je na spodnji meji zadovoljivega števila. Zato bomo v letu 2010 izvedli tečaj za nove reševalce in jih nato postopno vključevali v četo. Delovanje čete so v letu 2009 zaznamovali trije pomembni dogodki. Prešli smo na drugačno organizacijo reševalnih vaj, zelo uspešno smo v oktobru izvedli skupno reševalno vajo reševalcev slovenskih premogovnikov in rudnikov ter vanjo vključili tudi gasilske enote. V reševalni postaji se je poleg tega zamenjala delovna ekipa – odšli so starejši, izkušeni sodelavci, naloge pa so prevzeli mlajši, za katere sem prepričan, da bodo prav tako dobro skrbeli za takšno stanje v postaji, da bodo reševalci kot doslej lahko vsak trenutek vzeli v roke reševalni aparat z zaupanjem v njegovo delovanje.«

Jamska reševalna četa je operativna enota, ki izvaja reševalne akcije po navodilih vodstva reševanja. Takoj priskoči na pomoč delavcem v jami, ki so v primeru vdora plina, vode ali mulja, jamskega požara, eksplozije in drugih nesreč v jamskih prostorih utrpeli posledice ali so v nevarnosti, rešuje premoženje in izvaja dela v nevarni atmosferi, nudi prvo pomoč delavcem, ki so se poškodovali pri nesreči ali so oboleli

Foto: arhiv premogovnika

na delovnem mestu. Povezana je tudi v sistem zaščite in reševanja Republike Slovenije.

Tehnološki napredek se je v skoraj 135 letih delovanja Premogovnika Velenje zelo spremenil, moderniziral delo in varnost rudarjev, še vedno pa so pri delu pod zemljo zelo pomembni tudi dobri medsebojni odnosi, tovarištvo, zaupanje in spoštovanje. Vsi v jami se zavedajo, da je na površini nekdo, ki bo v primeru nevarnih razmer pomagal.

Dodatni občutek varnosti in skrbi za sotovariša pa rudarjem dajejo dobro usposobljeni in opremljeni jamski reševalci, ki so člani vsakega moštva v vseh delovnih izmenah. Leto 2009 je bilo glede nezgod in razmer v jami za Premogovnik Velenje srečno, delovanje Jamske reševalne čete pa uspešno.

Tadeja Mravljak Jegrišnik

Šeste žive jaslice v Skornem

Člani Turističnega društva Skorno so konec

decembra pri cerkvi sv. Antona v Skornem znova organizirali prireditev Žive jaslice v Skornem. Izvedba takega projekta vzame društvu ogromno časa. Z delom pričnejo že v začetku novembra, ko predsednica društva Maša Stropnik predstavi igro, ki jo ob pomoči Jožice Podvrtnik vsako leto poskuša nekoliko spremeniti. Temu sledi razdelitev vlog igralcem in določitev spremljevalnih pesmi pevkam. Vaje imajo vsi sodelujoči v igri prav vsak vikend do 26. decembra, hkrati pa, predvsem fantje, še pridno pripravljajo sceno, za katero so letos porabili kar štiri sobote. Ravno zaradi vsega naštetega si je društvo predlani letu vzelo pri tem projektu odmor, s katerim pa marsikdo ni bil zadovoljen. Ta prireditev namreč privabi v Skorno vsako leto več obiskovalcev. Tako so bili v Skornem nadvse zadovoljni z obiskom tudi lani, ko so znova našteali preko 600 ljudi in prejeli številne pohvale ter tako dobili dovolj motivacije, da so že na sami prireditvi obljubili, da bodo v naslednjem letu znova vabili 26. decembra k cerkvi sv. Antonu v Skorno.

Maša Stropnik

Foto: Sebastjan Kurmanšek

Vabilo ob Velenjsko jezero

Ljubitelje zimskih aktivnosti vabimo, da izkoristite ugodne snežne razmere in preizkusite progi za tek na smučeh, ki ju je ob

Velenjskem jezeru uredil Premogovnik Velenje. Progi potekata na južni strani jezera pri Beli dvorani od naselja Kunta Kinte do iztoka jezera v reko Pako. Proga v dolžini 2.750 metrov je

namenjena klasični tehniki, proga v dolžini 1.200 metrov pa prosti tehniki.

Tadeja Mravljak Jegrišnik

Župnijska obvestila

2. FEBRUAR 2010 (TOREK) – SVEČNICA – JEZUSOVO DAROVANJE V TEMPLJU – SVETE MAŠE:

šoštanjka župnijska cerkev ob 8.30
šoštanjka mestna cerkev ob 11.15 in 18. uri
Bele Vode ob 8.30
Zavodnje ob 10. uri
Pri svetih mašah bo blagoslov sveč.

3. FEBRUAR 2010 (SREDA) – GOD SV. BLAŽA – SVETE MAŠE:

šoštanjka župnijska cerkev ob 7. uri
šoštanjka mestna cerkev ob 18. uri
Bele Vode ob 8. uri
Zavodnje ob 9. uri (srečanje dekanjskih duhovnikov)
Pri svetih mašah bo blagoslov sv. Blaža.

7. FEBRUAR 2010 – 5. NAVADNA NEDELJA – SVETE MAŠE:

šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30
šoštanjka mestna cerkev ob 11.15 in 18. uri
Bele Vode ob 8.30
Zavodnje ob 10. uri
Gaberke ob 10. uri

14. FEBRUAR 2010 – 6. NAVADNA NEDELJA – GOD SV. VALENTINA – SVETE MAŠE:

šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30
šoštanjka mestna cerkev ob 11.15 in 18. uri
Bele Vode ob 8.30
Zavodnje ob 10. uri (romarski shod)
Topolšica ob 10. uri

17. FEBRUAR 2010 – PEPELNIČNA SREDA – SVETE MAŠE:

šoštanjka župnijska cerkev ob 7. uri
šoštanjka mestna cerkev ob 18. uri
Bele Vode ob 8. uri
Zavodnje ob 8. uri
Pri mašah bo obred pepeljenja.

19. FEBRUAR 2010 (PETEK) – KRIŽEV POT OB 17.30 V MESTNI CERKVI (SODELUJEJO ANIMATORJI)

21. FEBRUAR 2010 – 1. POSTNA NEDELJA – VOLITVE ČLANOV ŽUPNIJSKEGA PASTORALNEGA SVETA – SVETE MAŠE:

šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30
šoštanjka mestna cerkev ob 11.15 in 18. uri
Bele Vode ob 8.30
Zavodnje ob 10. uri
Gaberke ob 10. uri

26. FEBRUAR 2010 (PETEK) – KRIŽEV POT OB 17.30 V MESTNI CERKVI (SODELUJE ZAKONSKA SKUPINA)

28. FEBRUAR 2010 – 2. POSTNA NEDELJA – SVETE MAŠE:

šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30 (skupni krst)
šoštanjka mestna cerkev ob 11.15 in ob 18. uri
Bele Vode ob 8.30
Zavodnje ob 10. uri
Topolšica ob 10. uri

5. MAREC 2010 (PETEK) – KRIŽEV POT OB 17.30 V MESTNI CERKVI (SODELUJE ŽUPNIJSKI PASTORALNI SVET)

KRIŽEV POT

17. februarja je pepelnična sredo, ko kristjani začnemo štiridesetdnevni post. Zato vas vabimo k resnični duhovni prenovi in pripravi na največji krščanski praznik veliko noč. Kot ena izmed možnosti bo tudi križev pot, ki bo vsak petek ob 17. 30 v mestni cerkvi in ga bodo pripravljali naši mladi in pastoralni sodelavci. S križevim potom bomo začeli tudi vsako sobotno in nedeljsko večerno sveto mašo. Lepo povabljeni.

NIKODEMOVI VEČERI V CENTRU NOVA V VELENJU OD 9. DO 11. FEBRUARJA 2010

Kot že nekaj let bodo tudi letos potekali v naši dekaniji Nikodemovi večeri, ki bodo potekali v Centru NOVA v Velenju. Srečali se bomo vsakič ob 19. uri zvečer. Misel, ki nas bo vodila skozi vse večere, pa bo EVHARISTIJA. Letošnji predavatelji so:

- v torek, 9. februarja, bo z nami nadškof dr. Marjan Turnšek
- v sredo, 10. februarja, bo z nami p. dr. Miran Špelič
- v četrtek, 11. februarja, bo z nami g. Marjan Veternik

Lepo vabljeni na zanimiva srečanja!

POST – ČAS MILOSTI

Cerkev nas vsako leto med postnim časom povabi, da bi se še bolj približali Gospodu. Vabi nas, naj se lotimo starodavnega opravila posta. Vsako letno na pepelnično sredo nas Gospod spodbuja, naj se vrnemo k njemu »s postom, jokom in žalovanjem« ter se odvrnemo od greha in Boga prosimo za milost. Vsako leto smo povabljeni, naj zatrobimo v rog na Sionu in posvetimo post (prim. Jl 2,12.15).

Čprav se božje ljudstvo posti že na tisoče let, pa ta dragoceni običaj v zadnjem času upada. Težava je deloma v tem, da živimo v kulturi, ki poudarja takojšno zadovoljitev, in da družba malo ceni samoobvladovanje in odrekanje. Zato ne vidimo vedno prave vrednosti posta.

Post je odrekanje hrani in pijači za določeno obdobje, da bi se v tem času osredotočili na duhovno rast. Ko se odrečemo telesnim užitek, ki sami po sebi niso nič slabega, postajamo bolj odprti za duhovne milosti, ki nam jih želi dati Bog. Poleg tega, če bolj zavzeto iščemo Gospoda, laže slišimo njegov glas, kadar se znajdemo pred pomembnimi odločitvami. Morda lahko celo spoznamo, da nas post še dodatno opogumlja, ko Gospoda prosimo za čudež.

Sveto pismo nas spodbuja, naj se postimo, in na številnih mestih poudarja vrednost posta. Mojzes, Elija, Janez Krstnik in apostol Pavel so se postili. Celo Jezus se je štirideset dni postil, preden je začel javno delovati. Cerkev je sledila zgledu vseh teh svetopisemskih junakov, zato je post vtakala v svoje življenje. Poleg drugih smernic, kot so: udeležba pri nedeljski sveti maši, spovedovanje grehov in upoštevanje zapovedanih praznikov, je razglasila določene dneve in obdobja, ko bi se morali odreči določeni vrsti hrane ali se povsem postiti.

Ko je Cerkev vključila običaj posta med te pomembne smernice, nam s tem želi povedati, kako dragocen je lahko. Seveda post vključuje veliko več kot preprosto odrekanje hrani za določen čas. Post je čudovita povezava duhovnega in telesnega. Ne gre samo za lakoto, ampak zato, da telesna lakota razkrije duhovno. Tako se osvobodimo, da se lahko obrnemo h Gospodu in ga prosimo za duhovno hrano. Moramo se izprazniti, da nas bo Jezus lahko napolnil.

Na začetku letošnjega posta torej naredimo prvi korak. Spovejmo se grehov in se spravimo z Bogom, ki je usmiljen Oče in nas nikoli ne bo zavrnil. Vsak dan si vzemimo nekaj časa za molitev. Kako bomo našli Gospoda, če ga sploh ne iščemo? Kako bomo lahko želi sadove iz občutka lakote zaradi posta, če pa ne pustimo, da bi nas obrnila h Gospodu? Najpomembneje pa je, da ne pozabimo, da je post duhovna disciplina, ki temelji na našem vsakdanjem telesnem življenju. Če ni povezave s pobožnim iskanjem Boga, bo bolj malo vplival na nas.

Intervju

Včasih sklenem tudi kompromis

DANIJELA BRIŠNIK

Danijela Brišnik ni vsakdanja ženska. No, saj nobena ženska ni vsakdanja in tudi moški ne, ampak ona je še za kakšno stopnjo bolj nevsakdanja. Je ženska, ki ve, kaj hoče, in to s trmo in vztrajnostjo, a hkrati neko posebno milino tudi doseže. V svojem poklicu konservatorke pri Zavodu za varstvo kulturne dediščine v Celju je trdna pri svojih načelih, vztrajna in spoštovanja vredna sodelavka, v domačem gnezdu žena in predana mama, na potovanjih vedoželjna, sproščena in pogumna sopotnica. Delati in družiti se z njo je lepo, zaradi njene že kar pregovorne vztrajnosti pri iskanju nečesa več, pravega in boljšega. Morebiti pa je tisto več in bolje zraslo z njo in je v njej sami? Najbrž bo to!

Že dostikrat smo naleteli na vaše ime v tem ali drugem strokovnem ali znanstvenem delu, ki se tiče Šoštanja. Se glede na vašo stroko zanimate za Šoštanj in njegovo zgodovino kaj bolj, ker v njem prebivate, ali ste v stroki povsem »brez meja«?

Zadnje leto sem glede na naravo svojega dela res bolj »brez meja«, saj sem večji del časa fizično na poti med Šoštanjem, Celjem in Ljubljano; strokovno pa »pokrivam« kot konservatorka več kot 35 občin in delujem v dveh strokovnih komisijah. Ampak trenutno se res veliko ukvarjam s Šoštanjem oz. s Pustim gradom – z njegovo revitalizacijo in ker sem domačinka, se na Zavodu pri reševanju te vloge obnašam precej

»lokalpatriotsko« v tem smislu, da opozarjam, kaj si domačini res želimo in potrebujemo, in potem te želje in potrebe usklajujemo z zahtevami posameznih strok.

Za tiste, ki vas ne poznajo po vašem poklicnem delu, vas na začetku prosim za kratko predstavitev: vaš poklic, zaposlitev in podobno oziroma kaj vas je prineslo v Šoštanj glede na to, da je vaš rojstni kraj Velenje in služba v Celju.

V Šoštanj me je prinesla ljubezen in potreba po varnosti, po lastnem gnezdu. Prva leta mi je Šoštanj pomenil le prenočišče, s prihodom otrok sem začela tudi sama tu poganjati korenine. Torej, po poklicu sem univ. dipl. arheologinja, ki je po spletu okoliščin iz še ne čisto izoblikovane muzealke v Muzeju Velenje najprej za kratek čas pristala v Centru za srednjeveške študije Filozofske fakultete v Ljubljani, in nato postala konservatorka za nepremično arheološko kulturno dediščino na celjski območni enoti Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, kar počnem še danes. In trenutno predsedujem stanovskemu društvu – Slovenskemu konservatorskemu društvu.

Glede na to, da imate zanimiv poklic, bi predvidevala, da je na vašo poklicno odločitev vplivalo vaše družinsko okolje. Zanimanje za raziskovalno delo se je, kot kažejo pisni viri, izkazovalo že v šolskih letih.

Družinsko okolje je bilo sicer naklonjeno znanju, tradicije univerzitetnega izobraževanja pa pri nas doma ni bilo. Zato je pravzaprav trma tista, ki me je pripeljala na fakulteto.

Na nek način vas že dolgo poznam, a hkrati ne bi mogla reči, da vem kaj bistvenega o vas oziroma vašem delu. Na nek način se mi zdite človek, ki je raje v ozadju. Ali se motim?

Narava dela na Zavodu nas sili v številne stike s strankami, investitorji, izvajalci. Ker jim na nek način z varovanjem kulturne dediščine pogostokrat podaljšujemo postopke, v igri pa so tudi določena finančna sredstva, to velikokrat pripelje do stresnih situacij. Zato sem vesela, da delam v Celju, ker se lahko v domačem kraju umaknem v ozadje in delam to, kar me veseli, in ne, kar moram.

Ob vsakem projektu, ki ste ga peljali za Šoštanj, ste pustili oziroma je vaše delo pustilo močan vtis. Lahko naštejete nekaj projektov in kaj delate zdaj?

Izkopavala sem – takrat še pod okriljem Muzeja Velenje – grad Katzenstein v Florjanu, pa Pusti grad Šoštanj, izvajala arheološke delavnice v Vrtcu in OŠ Šoštanj, pripravila razstavo o izkopavanjih na gradu Šoštanj pa razstavo iz bogate zbirke gospoda Zvoneta Čebula. Zdaj upam, da bomo res uspeli oživiti Pusti grad ali kot je meni ljubše – grad Šoštanj.

Vaše delovno mesto je vezano na Celje. Je delo arheologa vezano bolj na teren ali bi lahko rekli, da imate tudi veliko »birokratskega dela«?

Organizacija spomeniškovarstvene službe se je v zadnjih letih močno spremenila. Pred desetimi leti je bil velik del moje službe terenski – izkopavanja, sondiranja, nadzori, arheološka topografija; danes se večji del ukvarjam z izdajo kulturnovarstvenih pogojev in soglasij, s planskimi dokumenti, konservatorskimi nadzori, vodenjem raznih strokovnih komisij ipd.

Predstavljam si, da je delo arheologa specializirano in da nihče ne more poznati vseh obdobj, oblik, značilnosti izkopanin. Imate vi kakšno svoje področje?

Področje delovanja arheologije postaja vedno bolj obsežno – nenazadnje arheologija »pokriva« tudi že t. i. mlajša zgodovinska obdobja, vedno bolj so vključene tudi naravoslovne vede pa računalništvo, informatika itd., tako da je specializacija nujna. Kadar »nisem konservatorka«, sem zaljubljena v arheologijo srednjega veka, iz tega obdobja sem tudi diplomirala. Moja generacija je namreč prva, ki je imela možnost študija arheologije mlajših zgodovinskih obdobj, tj. grobo rečeno obdobja po Slovanih.

Ste pri svojem delu že naleteli na kakšno izjemno odkritje?

Če govoriva o lastnoročnem odkritju, potem je to gotovo odkritje srednjeveškega novca in podkve v temeljih obrambnega stolpa gradu Katzenstein. S Tonetom sva na izkopavanjih namreč ostala sama, že vsega sita, odkopati in očistiti je bilo potrebno le še en skalni usek in glej ga, zlomka, pod podkviijo, položeno v temelje za srečo, se je skrival novc, ki nam je natanko datiral gradnjo stolpa v čas malo po sredini 13. stoletja.

Razen v zborniku o usnjarstvu na Slovenskem ste verjetno objavili kar nekaj strokovnih ali znanstvenih člankov. Ste na katerega še posebej ponosni?

Nekaj jih gotovo je. Najprej knjiga o gradu Šalek, ki sva jo napisala s Tonetom skupaj,

pa članek v zborniku simpozija o grofih Celjskih in zadnji konservatorski, o predstavitvi arheoloških ostalin v urbanem okolju.

Vaše ambicije v zvezi z delom oziroma razmišljanja o novih poklicnih izzivih?

To je tema, o kateri ne govorim rada. Želje so. Ambicije tudi. Vsakdanji stres v zdajšnji službi ubija in vsake toliko »zagrozim«, da bom šla nekam, kjer je mirnejše. In to izven arheologije. Pa me nihče ne jemlje resno, ker vejo, da imam arheologijo neskončno rada, služb za arheologe pa ni ravno v izobilju.

Pri delu in pri strokovnih zadevah vas poznam kot brezkompromisno. Se vam zdi, da ima stroka premajhen vpliv pri na primer revitalizacijah ali drugih podobnih posegih? Ali pa stroka kdaj stvar tudi, po domače rečeno, »zakomplicira«?

Tone rad reče, da sem v službi pasja, ostra, brezkompromisna. Res sem ostra, vztrajam na načelih, držim se dogovorov in, ja – priznam, pričakujem, da se jih držijo tudi drugi. Če so argumenti dobri in niso

Foto: Dejan Tonkli

v nasprotju z zahtevami stroke, sklenem tudi kompromis. Res pa je, da so le-ti bolj izjema kot pravilo. In res je, da se zdi, da stroka včasih komplicira. Ampak tak vtis nastane, kadar ljudje vidijo le lasten interes in se jim zahteve stroke zdijo – čeprav so nedvomno v korist spomenika – bodisi kot finančno breme ali pa kot nepotrebno podaljševanje procesa revitalizacije. In dejstvo je, da bi se kakšni postopki za pridobivanje potrebne dokumentacije gotovo dali poenostaviti, pa bi se tako v korist spomenika delalo bolj z roko v roki.

Kljub poklicu, ki vam vzame veliko časa, ste družinski človek. Takrat ko se pogovarjam z vami o vaši družini, se mi zdi, da vam oči najbolj zasijejo, ko je beseda o vaših otrocih. Bi lahko to zanikali?

Moja fant, Andraž in Matic, sta zakon. Pravzaprav so zakon vsi štirje naši otroci, le da sta Tonetova najstarejša, Barbara in Tilen, že odrasla in na svojem. Zato pa ob Maticu in Andražu ni nikoli dolgčas in vsak dan znova me prisilita, da »odklopim« službo in se »priklopim« na šolske naloge, prve ljubezni, nogometne treninge, košarkaške treninge, glasbeno šolo – na piskanje klarineta in razbijanje po bobnih. Res, da jemljeta veliko

sem Evropejka, Amerika me ne vleče. Indijanci mogoče, vendar moram prej prekrizati Evropo po dolgem in počez.

Ker tega ni, kaj si želite zdaj in kaj si želite za svojo družino? Sinova verjetno že kažeta svoje interese?

Prebiti se čez tole depresivno zimo, uspeti prepričati nadrejene, da nujno rabim mesec dni dopusta, zbrati dovolj denarja, spakirati, izklopiti mobilne in poslati na uredništvo Lista kartico s potepanja po Portugalski. Za moja fanta pa, da se bosta naučila misliti s svojo glavo, izkoristila potenciala, ki jih imata, in da bosta zdrava. Potem me zanju ne bo strah, da ne bi dobro vozila skozi življenje. Pa kakršno koli poklicno pot bosta že izbrala, tu bosta imela povsem proste roke. In če se bo tako izteklo, bova s Tonetom zadovoljna, da sva storila zanju vse, kar je bilo v najini moči. In bova nestrpno čakala na vnuke.

Radi dopustujete avanturistično. Kje ste bili lani in kam bi želeli letos?

Smo se okorajžili, zapakirali šotor in spalke (pa toni druge prtljage, seveda) in šli čez Španijo na Portugalsko do Atlantika, prevozili 6700 km, se nesmrtno zaljubili v ležernost domačinov in neskončnost peščenih plaž

Foto: Dejan Tonkli

energije in tudi glas velikokrat povzdignem, ampak brez njiju. Brez njiju sonce ne bi sijalo.

Redko kdo ima srečo, da se v zakonu partnerja dopolnjujeta tudi strokovno. Včasih se celo zdi, da med zakonci v isti ali podobni stroki velja celo rivalstvo. Menim, da je pri vaju s Tonetom (dr. Tone Ravnikar) to res na nivoju sodelovanja. Drži?

Tone je tista oseba, ki bi ji morali dati medaljo za vztrajnost, ker me je takrat, ko sem »cincala« pri študiju, dobesedno brnil v zadnjo plat in me potegnil iz nekakšne otopenosti. Bil je toliko časa moj mentor, da sem se postavila najprej na svoje noge in potem še, kot rečejo, na zadnje noge, potem sem zamenjala službo in zdaj je moj kolega, sogovornik, kritik, svetovalec. Rivala pa nisva, o zgodovini vseeno vem veliko premalo.

Kje bi si želeli živeti, s kom in kako dolgo, če bi vam bila dana brezpogojna in finančno neodvisna možnost?

Z mojimi tremi fanti, seveda. Korenine bi za vedno pustila v Sloveniji, tu so moji starši, brat. Za kakšno leto, dve pa v Španijo, na Portugalsko pa dolg skok do Avstralije, Nove Zelandije, mesec ali dva Škotska, Irska. Po duši

in sanjamo z odprtimi očmi, da nam bo letos uspelo preživeti mesec dni na Portugalskem.

Kakšen je vaš moto življenja oziroma vodilo, ki vas kdaj popelje iz slepe ulice?

Da je trma lahko tudi zelo pozitivna, če jo usmeriš v pozitivne stvari, da so prijatelji zakon in da pride za zimo vselej pomlad. Ki jo jaz začnem – zaradi silne želje po njej – vohati že januarja.

Tole zadnje vodilo bo uporabno za marsikoga. Zahvaljujem se vam za intervju in vas prosim še za zaključno misel.

Hvala tudi vam za povabilo. Za globoko zaključno misel pa mi manjka še kakšno desetletje ali dve modrosti, zato bom tokrat pametno in previdno molčala.

Milojka Komprej

Kozerija

Kaj vé Janez K, mi pa ne?

Časopisi so 20. januarja zapisali del izjave vplivnega Janeza K, ki se glasi: **»Je pa bil projekt blok 6 TEŠ slabo voden in verjamem tudi, da bo kdo pri njem zaslužil provizijo.«**

V burnih razpravah, ki so se o »naši elektrarni« vnele po vsej državi in ki so se razcvetele po medicinskem priporočilu predsednika države, da si TEŠ 6 zasluži rentgenski pregled, je priletel ta sum o provizijah, ki bi Janeza K morale voditi k preiskovalnim organom, ne pa v medijske hiše. Zato ta izjava pomeni veliko več kot zgolj skrb zaradi (najbrž nezakonitih) provizij. Ja prav revolucionarna, saj obrača pozornost od »stvari« k »ljudem«, češ: stvar je že v redu, samo pravi ljudje niso pri njej. Ali povedano naravnost: če se že materialno bogastvo (beri: beton, železje, hiše, dimniki, dim in para) kopiči tam, v nekem šoštanskem zakotju, za sedmimi gorami in devetimi Trojanami, naj vsaj denar šelesti »tukaj«, pri nas, v ljubljanskih blaginjah in rokah.

21. 12. 2009, RTV SLO 1

Intervju (odlomek)
direktorja Televizije Slovenija Jožeta Možine s predsednikom države
Danilom Türkem

Jože Možina:

Največja investicija, ki se nam obeta na področju energetike, pa tudi sicer sploh največja gradbena investicija, je gradnja novega bloka termoelektrarne v Šoštanju, v višini več kot milijarda, mislim, da je milijarda sto milijonov evrov. Končno gradnja novega bloka termoelektrarne ne pomeni nič drugega, kot seveda zvišanje izpusta toplogrednih plinov, sploh ker bo kurivo tam domači lignit. (...)

Danilo Türk:

Glejte, to je projekt, ki si zasluži, da se ga še enkrat celovito pregleda. Mi celovite razprave o tem projektu in o energetski bilanci Slovenije še nismo imeli. Prav bi bilo, da jo v letu 2010 imamo. Težko je zdaj reči, na podlagi ene serije podatkov, ki ste mi jih dali, kakšna naj bo končna odločitev, kajti mi moramo razvijati energetsko bilanco v njeni celovitosti. Tega ne bomo mogli, če bomo ocenjevali samo en projekt, kljub temu, da vidimo, da ima ta projekt izrazite problematične dimenzije. Zato bi bil za resnejšo razpravo, kar v prvi polovici leta 2010, ki naj temeljito naredi rentgen tega projekta, pa tudi naše energetske bilance v celoti.

Tako smo soočeni z novo kvaliteto napadov na projekt investicije TEŠ 6, ki so očitno tako kot investicija sama, že prešli točko »brez povratka«.

To mi je pred časom slikovito opisal znanec z globokim (v)pogledom. Sedaj je projekt TEŠ 6 namreč na takšni točki, je plastično ilustriral, kot reaktivec med vzletom. Letalo ima dovolj hitrosti, da vzleta, a ima že tako veliko hitrost in takšno višino nad stezo, da na njej ne more več pristati. Uspešni pristanki na reki Hudson so pa izjema, ne pravilo.

Ali gre pri zadnjih napadih na projekt TEŠ 6 za spuščanje jate ptičev, (najbrž kosov), v motorje reaktivca, ali pa se je odprl lov na vodjo vodenja projekta TEŠ 6? Kaj se plete v glavi Janeza K?

Če gre za odpiranje lovske sezone, je stvar najbrž čisto na začetku po metodi **mazanje – brisanje**. Če je lov res odprt, tudi ne vemo, kdo je plen in kdo je lovec. Zato pustimo zgodbo, ki uhaja proti »ljudem« in se raje vrnimo k »stvari«, ki da je dobra tudi po mnenju Janeza K, čeprav konkurenca meni drugače. Konkurenca pa je več kot očitno drugi blok nuklearne elektrarne v Krškem. Zato skušajmo malo razrešiti štreno okoli »teševe šestice«, ki se odkriva z izjavo Janeza K.

Foto: arhiv »kozerije«

Reaktivec je takoj, ko se med vzletom odlepi s tal, v tako imenovanem področju »brez povratka«, saj v istem manevru ne more več varno pristati.

En dan pred prej smo prebrali sledečo novico:

»Krško, 19. 1. 2010; Družba GEN energija je na Ministrstvo za gospodarstvo oddala vlogo za izdajo energetskega dovoljenja za drugo enoto jedrske elektrarne (JEK 2). Vlogo so podprli s strokovnimi študijami in analizami, ki so jih izvedle priznane domače in tuje institucije in kažejo, da je izgradnja nove enote jedrske elektrarne upravičena z energetskega, ekonomskega in okoljskega vidika, saj zagotavlja zadostno, zanesljivo in varno oskrbo z električno energijo po konkurenčnih in dolgoročno predvidljivih cenah ter praktično brez izpustov CO₂. (...)

Za načrtovani drugi blok jedrske elektrarne se predvideva instalirano moč na pragu elektrarne do 1600 MW, uvrščal bi se med reaktorje tretje generacije, ki je v primerjavi s trenutno obratujočo drugo generacijo tehnično še bolj dovršena ter ekonomsko še učinkovitejša. Življenjska doba JEK 2 bi znašala 60 let.«

Je slučaj, da se izjava o slabem vodenju investicije TEŠ 6 pojavi sočasno s prošnjo za izdajo energetskega dovoljenja za NEK 2?

Naša »stvar«, torej TEŠ 6 in NEK 2, postane zanimiva za primerjavo.

Tisto, kar pri razpravljanju o TEŠ moti, je nepoznavanje ustroja TEŠ in da bi po zagonu šestice bila le-ta vse, kar bi predstavljalo TEŠ. Zato bi bilo primerno ime za TEŠ 6 tudi »nadomestna gradnja«, primerljiva z zamenjavo uparjalnikov v NEK leta 2000, kar ji je bistveno podaljšalo življenjsko dobo in rahlo povečalo moč. NEK 2 pa bi bila praktično nova elektrarna predvidene moči do 1600 MW.

Ko začnemo kombinirati s podatki, čeprav samo čez palec, ni treba biti

Foto: arhiv »kozerije«

Kos – samec (turdus merula). Samo ena ptica je nenevarna velikim turbo – reaktivnim motorjem, ki poganjajo letala.

jasnovidec, še manj modrec, da zaznamo fige, naj so še tako globoko skrite v nuklearnih žepih.

Pa premečimo malo cifre. V Krškem imajo trenutno instaliranih okoli 700 MW. Nekaj podobnega je tudi v Šoštanju. Za naše premetavanje je treba upoštevati, da lahko Sloveniji pripišemo »samo« 350 MW v Krškem, torej nekako pol toliko kot jih je v Šoštanju.

Ta pol manjša elektrarna v Krškem letno Sloveniji namelje za spoznanje več električne energije, kot »naša elektrarna«. Krško zagotovi 40%, Šoštanj 33%. Drugo dobimo od drugod.

Da ne kompliciramo s krizo in racionalno rabo energije, ki da se bo nekoč baje res zgodila, predpostavimo, da se bo potreba po elektriki tudi v prihodnje vrtela v sedanjih okvirjih.

Sedanje stanje je torej takšno, da imamo približno 700 šoštanjskih in 350 krških, skupaj 1050 MW, dovolj za tri četrtine slovenske porabe. TEŠ 6 bo podaljšal življenje obstoječi moči, v Krškem bi 350-tim dodali novih 1600 MW. Tako bi dobili 2650 MW. Za koga, če je zdaj 1050 dovolj za tri četrtine relativno neracionalne porabe!? Nekdo je tukaj odveč!

To ni nič drugega, kot poskus izrivanja vseh drugih, velikih in malih proizvajalcev električne energije in zgraditev nuklearnega monopolista. Zato se v rušenju projekta TEŠ 6 ne skriva skrb za nizko ceno energije, ampak se posredno odloča o dolgoročni odvisnosti države, kjer se ji na eni strani ponuja približno uravnotežena in razpršena mreža proizvajalcev energije: (termo, nuklearna in obnovljivi viri), na drugi pa proizvodnja iz nuklearnega vira in zanemarljivo nizka iz obnovljivih virov. Monopol nuklearnega paketa z vsemi znanimi in tudi neznanimi stroški in botri od Francije, do Amerike...

Do tukaj sem bolj nejasno namigoval, da navijam za TEŠ 6, čeprav sem se kot Šoštanjčan hotel aktivno vključevati v čas izdajanja okoljevarstvenega soglasja, a mi je »država« odgovorila, da se me to ne tiče. Seveda je bilo takrat videti ali se odločamo o »da ali ne« glede TEŠ 6. Zdaj je jasno, da teče tekma v kontekstu: ali TEŠ 6 ali NEK 2, oziroma **uravnotežena proizvodnja električne energije ali nuklearni monopol?** Zato ne podpiram teze, da sta obe investiciji potrebni. Ne. Gre za to, da iz vrste okoljevarstvenih razlogov sicer nasprotujem proizvodnji električne energije v Šaleški dolini, toda to nasprotovanje je ujeto v dejstvo, da to je tu in zdaj! Da je bilo spočeto v poznih petdesetih letih minulega stoletja in se bo izteklo v drugi polovici tega stoletja. Gre tudi za soglasje tukaj in sedaj živečih prebivalcev, ki so realno politično moč podelili zagovornikom energetike. Nenazadnje gre tudi za zgodovinsko in moralno-etično odgovornost predvsem tukaj živečih poklicnih ekologov, kemikov, biologov, geografov, doktorjev in magistrov znanosti, ki s precejšnjo nonšalanco gledajo na pomisleke »laikov«.

Pristajam na domnevno obvladljiva tveganja oziroma nenehno navzočnost znosnih (?) škodljivih pojavov elektrarne na lignit. Nikoli pa

ne bom verjel zaverovanosti v nezmotljivost in absolutno obvladljivost nuklearnih tehnologov in njihovih »ekologov«. Vem da sta Černobil in Otok treh milj že davno izpeta protiargumenta, pa vendar: če lahko postavimo tezo, da so si prašičjo gripo izmislili farmacevti, potem so si segrevanje planeta zaradi izpustov ogljikovega dioksida zanesljivo izmislili »nuklearci«.

Soočen sem s podaljšanjem proizvodnje elektrike pri nas za pol stoletja, ker je bilo minulih dvajsetih letih zamujena priložnost za alternativni razvoj. Tako v Velenju, kot v Ljubljani. Kakšna pa je alternativa za Šaleško dolino danes? Kaj nam ponujata »država« in »kapital«? Gorenje, ki kot trojanski konj ponuja delovna mesta za reveže in »švasanje« finskega železa v Šoštanju. Tretjo razvojno os pa nujno rabimo za odvoz dobička v Ljubljano in temu je tudi namenjena izjava Janeza K, češ da »stvar« v Šaleški dolini je že v redu, samo »ljudje«, ki jo vodijo, delajo slabo. Izjava, ki sama od sebe ponuja čudežno rešitev: »naše« ljudi.

Perorez

Foto: arhiv »kozerije«

Janez K svojo energijo uporablja tudi v koristne namene.

Foto: arhiv »kozerije«

Znamenitemu čudežnemu »pristaniku na reki Hudson«, so botrovale ptice. Motorja letala naj bi se ustavila, ker sta posesala ptice. Ni znano katera vrsta ptic je bila, a zanesljivo jih je morala biti cela jata, da sta se motorja ustavila.

Napovednik

PRIPREDITEV

februar 2010

kavarna & šoštanj

kabelsko razdelilni sistem šoštanj

List

Šoštanj.info
<http://soštanj.info>

KDAJ

ZVRST

KAJ

KJE

VABI VAS

1. teden

torek, 2.2. ob 19:00	predavanje	Potopisno predavanje: Ciper, Kalimera	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
četrtek, 4.2. ob 16:00	pravljice	Pravljične ure	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
četrtek, 4.2. ob 16:30	razstava	Razstava likovnih in literarnih izdelkov	Osnovna šola Šoštanj	Osnovna šola Šoštanj
sobota, 6.2. ob 18:00	odbojka	Kajuh Šoštanj : ŽOK Kema Puconci (2. državna odbojcarska liga – ženske)	Telovadnica OŠ Šoštanj	Ženski odbojcarski klub Kajuh
sobota, 6.2. ob 19:00	odbojka	Šoštanj Topolšica : Salonit Anhovo II (2. državna odbojcarska liga - moški)	Športna dvorana Šoštanj	Odbojcarski klub Šoštanj Topolšica
sobota, 6.2. ob 19:00	svečanost	Osrednja proslava ob 8. Februarju z uprizoritvijo igre Mestnega gledališča Ljubljana SKOK IZ KOŽE (po literarni predlogi Petra Rezmana)	Kulturni dom Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj

2. teden

ponedeljek, 8.2.	pohod	Pohod ob dnevu kulture	Okolica Šoštanja	Planinsko društvo Šoštanj
ponedeljek, 8.2.	predstavitve	Dan odprtih vrat Muzeja usnjarstva	Muzej usnjarstva na Slovenskem	Muzej usnjarstva na Slovenskem
ponedeljek, 8.2. ob 18:00	razstava	Otvoritev razstave slikarja Franca Rasingerja	Mestna galerija Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
torek, 9.2.	kavarniški večer	Gosta: Lidija Sotlar, primabalerina Opere in SNG ter prof. Henrik Neubauer, koreograf in režiser	Kavarna Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj Kavarna Šoštanj, Črt Škodlar
sreda, 10.2. ob 19:00	planinstvo	Planinski večer	Kulturni dom Šoštanj	Planinsko društvo Šoštanj
četrtek, 11.2. ob 16:00	pravljice	Pravljične ure	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj

četrtek, 11.2. ob 19:00	predstavitve	Predstavitve knjige: Bolnišnica Topolšica 90 let	Muzej usnjarstva na Slovenskem	<i>Muzej usnjarstva na Slovenskem</i>
petek, 12.2. ob 17:00	zabava	Počitniški in valentinov žur	Mestno drsališče Šoštanj	<i>Občina Šoštanj</i>
petek, 12.2. ob 20:00	košarka	Elektra Esotech : Šenčur CP Kranj (1. A SKL oz. Liga Telemach)	Športna dvorana Šoštanj	<i>Košarkarski klub Elektra</i>
sobota 13.2. ob 09:00	namizni tenis	11. Menihov memorial v namiznem tenisu	Osnovna šola Topolšica	<i>NTK Spin</i>
sobota, 13.2. ob 15:00	karneval	57. mednarodni karneval pust Šoštanjski	Trg bratov Mravljak	<i>Turistično olepševalno društvo Šoštanj</i>
sobota, 13.2. ob 18:00	maškerada	Pustna maškerada	Športna dvorana Šoštanj	<i>Turistično olepševalno društvo Šoštanj</i>
nedelja, 14.2.	pohod	Gaberška pot – zimski pohod	Okolica Gaberk	<i>Planinsko društvo Šoštanj</i>

3. teden

torek, 16.2. ob 20:00	košarka	Elektra Esotech : Helios Domžale (1. A SKL oz. Liga Telemach)	Športna dvorana Šoštanj	<i>Košarkarski klub Elektra</i>
četrtek, 18.2. ob 16:00	pravlјice	Pravlјične ure	Mestna knjižnica Šoštanj	<i>Mestna knjižnica Šoštanj</i>
četrtek, 18.2.	pogovor	Klepet pod Pustim gradom	Muzej usnjarstva na Slovenskem	<i>Muzej usnjarstva na Slovenskem</i>
sobota, 20.2. do 28.2	tabor	Snežkovanje (zimovanje za osnovnošolce)	Planinska koča	<i>Planinsko društvo Šoštanj</i>
sobota, 20.2. ob 18:00	odbojka	Kajuh Šoštanj : MZG Grosuplje (2. državna odbojcarska liga – ženske)	Telovadnica OŠ Šoštanj	<i>Odbojcarski klub Šoštanj Topolšica</i>

4. teden

ponedeljek, 22.2. ob 19:00	literarni večer	Kajuhovi dediči (branje Kajuhove poezije in branje iz zbornika Hotenja 2009)	Mestna knjižnica Šoštanj	<i>Knjižnica Zavod za kulturo Šoštanj Literarno društvo Hotenja</i>
četrtek, 25.2. ob 16:00	pravlјice	Pravlјične ure	Mestna knjižnica Šoštanj	<i>Mestna knjižnica Šoštanj</i>
petek, 26.2. ob 18:00	galerijski večer	Avtorska predstavitev Zbornika Hotenja 2009 in branje ter glasbeni gost	Mestna galerija Šoštanj	<i>Zavod za kulturo Šoštanj in Literarno društvo Hotenja</i>
sobota, 27.2. ob 19:00	odbojka	Šoštanj Topolšica : Hoče (2. državna odbojcarska liga - moški)	Športna dvorana Šoštanj	<i>Odbojcarski klub Šoštanj Topolšica</i>

Napovednik prireditve objavljajo: mesečnik LIST, Kabelska televizija Šoštanja (C34) in spletni Portal Šoštanj.info (<http://www.sostanj.info>). Podatke o prireditvah pošljite na el. naslov: prireditve@sostanj.net.
KATEGORIJE PRIREDITEV: šport kultura in umetnost splošno

Podoba kulture

Predstavitve zbornika Usnjarstvo na Slovenskem

V četrtek, 14. januarja 2010, je bila v Muzeju usnjarstva na Slovenskem v Šoštanju prireditev v organizaciji Šaleškega muzejskega in zgodovinskega društva. Ob 17.00 uri je bil organiziran voden ogled po muzeju, ob 18.00 pa je v študijski sobi muzeja potekala predstavitve zbornika Usnjarstvo na Slovenskem.

Predstavitve sta z uvodno besedo pričela predsednik društva ŠMZD dr. Tone Ravnikar in direktor Muzeja Velenje Damijan Kljajič. V nadaljevanje

Foto: Blaž Verbič

pa sta nas pospremila podžupan Občine Šoštanj Vojko Krneža ter direktor ZKS Kajetan Čop. Zbornik je predstavil urednik Miran Aplinc skupaj z avtorji objavljenih referatov.

Zbornik je izdal Zavod za kulturo Šoštanj v knjižni zbirki Lapis bellus kot Gradiva 3, izdajo je omogočila Občina Šoštanj, podprla pa sta ga tudi Tehniški muzej Slovenije in Muzej Velenje. Naslov simpozija Usnjarstvo na Slovenskem določa vsebino in obravnavo določenih vprašanj s področja industrializacije Slovenije in gospodarsko zgodovino. Vsebine simpozija je v zborniku na 130. straneh predstavilo sedem avtorjev. Zbornik prinaša naslednje prispevke: **Miran Aplinc:** 220. obletnica usnjarstva v Šoštanju (1788 – 2008) in dosedanje aktivnosti za ustanovitev Muzeja

usnjarstva Slovenije; **Daniĵela Brišnik:** Usnjarstvo na Slovenskem v zrcalu arheologije; **dr. Tone Ravnikar:** Usnjarstvo v srednjeveških mestih Slovenske Štajerske; **mag. Aleksander Źižek:** Usnjarji Celja, Ptuja in Maribora med pravili in realnostjo; **mag. Tita Porenta:** Razvoj usnjarstva v TrŹiĉu; **Miran Aplinc:** Razvoj usnjarstva v Šoštanju in demografske spremembe; **dr. Janez Cvirn:** Gospodarska

politika monarhije pred razglasitvijo obrtne svobode in **Mitja Sunĉiĉ:** Podjetništvo na podroĉju usnjarke industrije v medvojnem obdobju.

Imenovani zbornik referatov je nastal kot rezultat simpozija z enakim naslovom. Simpozij je potekal v Šoštanju, 26. septembra 2008, v okviru prireditev ob občinskem prazniku občine Šoštanj in poĉastitvi 220. obletnice usnjarstva v Šoštanju ter sklopu priprav za ustanovitev Muzeja usnjarstva na Slovenskem. Namen simpozija je bil utrditev strokovnih podlag v procesu ustanavljanja muzeja usnjarstva. Obĉina Šoštanj

je v teh letih pokazala zelo pozitiven odnos do tradicije in preteklosti usnjarkega mesta Šoštanj. Podprla in omogoĉila je simpozij Usnjarstvo na Slovenskem in dolgoletno teŹnjo Inicijativnega odbora za ustanovitev muzeja, kar je v letu 2009 pripeljala do izgradnje prve faze in ustanovitve Muzeja usnjarstva v Šoštanju. Zaradi teh razlogov je bil imenovani zbornik javnosti predstavljen s precejšnjo zamudo.

Z veseljem lahko ugotovimo, da je bila prireditev zelo dobro obiskana, saj je bila študijska soba muzeja polna obiskovalcev do zadnjega kotiĉka. Odziv kaŹe na to, da Šoštanjĉani naklonjeno sprejemajo novosti in pridobitve v Šoštanju.

Miran Aplinc

Muzej usnjarstva na Slovenskem

V letu 2009

Obĉina Šoštanj je v letu 2009 uresniĉila dolgoletno teŹnjo Inicijativnega odbora za ohranitev kulturne in tehniške dedišĉine nekdanje Tovarne usnja Šoštanj. Muzej usnjarstva na Slovenskem v Šoštanju je Obĉina Šoštanj predala v upravljanje Javnemu zavodu Muzej Velenje. Muzej usnjarstva na Slovenskem je zaĉel z delovanjem 30. septembra 2009, za javnost pa je bil muzej odprt 19. novembra 2009. Otvoritve muzeja se je udeleŹilo zelo veliko obiskovalcev, kar priĉa o velikem interesu okolja, v katerem je delovala nekdanja TUŠ. Od

odprtja muzeja je v muzeju potekalo nekaj prireditev: odprte muzeja, predavanje ŠMZD, dan odprtih vrat Slovenskih muzejev 3. decembra, tradicionalni Katarinin sejem, ki ga je Obĉina Šoštanj v znak podpore in promocije organizirala na dvorišču Muzeja usnjarstva. Z novim letom pa je prav, da zarišemo nadaljnjo pot in aktivnosti, ki bodo pripomogle k prepoznavnosti muzeja in umestitvi v lokalno okolje.

Pogled v prihodnost

Na lokalnem nivoju bo muzej ustrezno predstavljen javnosti z različnimi prireditvami. **Klepeti pod Pustim gradom** bodo prireditve, ki se bodo odvijale vsak prvi torek v mesecu od februarja 2010. Klepete bo pod okriljem Muzeja Velenje organiziral Muzej usnjarstva, vodil pa jih bo Damijan Kljajiĉ, direktor Muzeja Velenje. Gosti klepetov bodo domaĉini – posamezniki, ki so do sedaj Źe delovali na podroĉju zgodovinopisja, etnologije, kulturne dedišĉine itn.

Šaleško muzejsko in zgodovinsko društvo bo v letu 2010 organiziralo meseĉna predavanja (drugi ĉetrtek v mesecu). Prireditve bo po dogovoru s ŠMZD obĉasno potekala v tudi Šoštanju. 11. februarja bo tako predstavljen knjiga dr. JoŹeta Hudalesa: Bolnišnica Topolišĉa 90 let.

Dnevi odprtih vrat: tudi Muzej usnjarstva na Slovenskem bo imel, kot drugi muzeji na Slovenskem, v letu 2010 štiri dneve odprtih vrat. Na te dneve bo vstop v muzej prost.

Kulturni praznik (8. feb. 2010), Dan muzejev (18. maj. 2010), Svetovni dan turizma (27. sept. 2010), Ta veseli dan kulture (3. dec. 2010).

Drugo sodelovanje na lokalnem nivoju: zelo pomembno bo tudi sodelovanje MUS s Źolstvom, druŹtvi, Obĉino Šoštanj, TIC in kulturnimi ustanovami. V Šoštanju Źe nekaj let uspešno deluje Zavod za kulturo Šoštanj, v okvir katerega spada tudi Mestna galerija Šoštanj, v letu 2010

bo vrata odprta še Mayerjeva vila. Krajevna skupnost Šoštanj uspešno nadaljuje s revitalizacijo Pustega gradu, načrtovana pa je tudi prenova starega mestnega jedra, saj bo leta 2011 Šoštanj praznoval 100 let mestnih pravic. S temi dejanji se bo v Šoštanju nivo kulturne ponudbe bistveno izboljšal, s tem pa se mora povečati tudi nivo sodelovanja med omenjenimi ustanovami.

Na širšem nacionalnem nivoju: naloga MUS je negovati kulturno in tehniško dediščino s področja usnjarstva. Vsekakor bo potrebno strokovno sodelovanje s podobnimi muzeji na Slovenskem in v svetu. V letu 2010 bo Občina Šoštanj pričela aktivnosti za izgradnjo druge faze Muzeja usnjarstva na Slovenskem. S tem je pred snovalci vsebine predvidenih

razstav: Usnjarstvo na Slovenskem in Od kože do usnja zahtevna naloga – zbrati premično kulturno in tehniško dediščino s področja usnjarstva na Slovenskem. Vzporedno bo potrebno opraviti aktivnosti za predstavitev muzeja, strokovno sodelovanje z arhivsko stroko, podobnimi muzeji in slovenskimi univerzami. Navedeno bo mogoče realizirati predvsem s podporo Muzeja Velenje, Občine Šoštanj, Tehniškega muzeja Slovenije in zainteresirane javnosti. Muzej usnjarstva na Slovenskem bo s pridobitvijo in predstavitvijo novih zbirk nacionalnega pomena postal prepoznaven v širšem slovenskem in srednjeevropskem prostoru.

Miran Aplinc

Zakaj podnajemnik?

Zgodba oziroma igra, če govorimo o gledališču, ki jo je Kulturno društvo Gornji Grad postavilo na oder v tej sezoni, je znana, aktualna, a tudi tragikomična, zato v dvorani Kulturnega doma Šoštanj, kjer je bil uprizorjena v sredi januarja, ni bilo slišati salv smeha, čeprav so se gledalci ves čas uprizoritve sproščeno hahljali. Podnajemnik, delo Vinka Möderndorferja v režiji Anice Stakne, je na odru živelo, dihlo in mislilo skupaj s publiko, saj je skozi odlično zgodbo in igro dovoljevalo lastne interpretacije ali dogajanje. Gledalcem je ponudilo izkušnjo, ki jo lahko doživi vsak, v tem ali drugem segmentu igre, naj gre za denacionalizacijski postopek, podnajemnika, razmerje med ženo in možem, odnos med dvema mladima ali vlogo nekega upokojenca, ki tudi v času svojega mirovanja misli in deluje tako, kot je deloval za časa službe. Inovativen in sodoben nekoliko futurističen vložek pa je nakazoval, da hodi gledališče oz. režiserka v korak s sodobnim pristopom izvedbe odrskega dela.

Kot gledalka bi pohvalila prav vse, od preproste, a funkcionalne izvirne scene, kostumov, svetlobe, izbora glasbe, igre glavnih akterjev (Mirana Žerovnika, Tatjane Bezovšek, Iva Tesovnika, Petre Strmšek in Tomaža Čretnika) do stranskih, nekoliko manj opaznih, a nujnih vlog (Branke Pistotnik, Tonija Bezovška, Klemna Petka in Boruta Stojilkoviča ter Staneta Rojtena). Tudi jezik, ki so ga uporabljali gledališčniki na odru, se je na nekaterih mestih sicer približal dialektu, a se hkrati ni oddaljil od lepega

slovenskega pogovornega jezika.

Toplo priporočamo, da si igro Podnajemnik v izvedbi KUD Gornji Grad uvrstite na svoj gledališki program.

Milajka Komprej

Foto: Dejan Tonkli

Ikonopisje je svojevrstna umetnost

Ikonopisje je svojevrstna umetnost, kjer so pravila izdelave precej natančno določena, zato je te skupne značilnosti seveda mogoče zaslediti tudi pri Alimpiju Košarkoskem, ustvarjalcu iz Šoštanja, ki se je 5. januarja predstavil v Mestni galeriji Šoštanj z razstavo ikon, prvo svojo samostojno razstavo. Odločitev za slikanje ikon je v današnjem času nedvomno skrbno premišljeno dejanje, povezano z avtorjevim čustvenim in miselnim doživetjem življenja in duhovnosti ter vpetosti v tradicijo. Pri razstavljalcu gre seveda za vse to, saj je rojen v Vevčanih, v Makedoniji, kjer so bile ikone spremljevalke njegovega otroštva in sveti Nikola, ki ga je Alimpije naslikal najprej, zavetnik njegove družine. Da je nostalgčnost in domotožje kljub dolgoletnemu bivanju v drugi deželi še vedno globoko v njegovem srcu, izpričuje tudi naslov Zapuščeni oltarji, s katerim je avtor želel poudariti, da še vedno misli na svoj dom. Besedo o avtorju in njegovem delu je napisala Marlen Premšak, ki je med drugim dejala: *Na videz piše dober ikonopisec zgodbo nekega drugega življenja, dejansko pa izrisuje zgodbo svojega občutenja in doživljanja, kjer mu nakopičene*

Foto: Dejan Tonkli

Foto: Dejan Tonkli

Foto: Dejan Tonkli

izkušnje stoletij podarjajo veselje nad lepoto, iskanjem miru in harmonije v skladnosti oblik, barv in ritma. Vendar si kljub strogim predpisom ne more kaj, da ne bi v dela vnašal delček svoje osebnosti in časa, v katerem ustvarja.

Alimpije Košarkoski že od leta 1972 živi v Sloveniji, v Šoštanju od leta 1976. Slika in kipari že dlje časa, v veliko vzpodbudo in strokovno oporo mu je bil akademski slikar Goce Kalajdžijski, ki je lani umrl. A seveda ima kot vsak ustvarjalec Alimpije Košarkoski svojo pot, ki jo želi nadaljevati v začrtani smeri.

Na odprtju razstave se je izkazala povezanost in pripadnost narodu, iz katerega umetnik izhaja, a hkrati njegova vpetost v ta prostor in prepoznavnost v njem, kajti razstavo je pospremlilo izjemno veliko gostov. Naj omenim, da se je je udeležil tudi **ambasador Makedonije Samoil**

Filiposki, sprejel ga je šoštanjski župan in poslanec v DZ **Darko Menih**. Ambasador je čestital avtorju za razstavo, poudaril pomen kulturnega dialoga in si zaželel takega tudi v politični sceni, šoštanjski župan in poslanec pa se je avtorju zahvalil za čestitke in tudi za drugo delo, ki ga opravlja na področju športa in turizma v lokalni skupnosti. Svoj govor je zaokrožil z besedami: »Pravijo, da so slike tiha pesem, tvoje slike, Alimpije, pa so pesem, tvoje duše.«

Lep kulturni dogodek sta z makedonskimi napevi zaokrožili vokalistki **Snežana Gjorgijevska** in **Katinka Dimkaroska**.

Razstava je bila na ogled do 29. januarja, zanimanje zanjo pa je bilo pričakovano veliko.

Milojka Komprej

Po treh desetletjih novi Zakladi Slovenije

Konec decembra sta v velenjski knjigarni Kulturnica gostovala fotograf Joco Žnidaršič in pisatelj Matjaž Kmecl. Številnemu občinstvu sta predstavila novo knjigo Zakladi Slovenije, ki je izšla v slovenskem, nemškem in angleškem jeziku. Zanimivost je, da je mogoče slovensko izdajo dobiti z ovitki v treh različnih verzijah, medtem ko so angleško in nemško izdajo napravili le v eni verziji, in sicer z motivom Alp.

Knjiga z enakim naslovom je izšla že pred tridesetimi leti, podpisala sta jo ista avtorja, vendar, kot pravi Kmecl, sedanja izdaja ni »reciklaža«

vredno opozoriti in jih zapustiti zanamcem take, kot smo jih prejeli mi.

Vrhunski slovenski fotograf, po rodu Šoštanjčan, Joco Žnidaršič je povedal, da je imel to srečo, da je lahko upodobil lepote Slovenije pred 30 leti. Prenekateri dragulj naše pokrajine se je od takrat izgubil. Vendar je Slovenija še vedno lepa.

Založba je pri njem naročila 400 fotografij, sam jih je dodal še 400 po svojem izboru. V knjigo so jih nato uvrstili polovico od vsakega izbora.

»Tridesetletne izkušnje in sodobna fotografska oprema so pripomogli k drugačnim fotografijam,« je dajal Žnidaršič. »Zame kot avtorja je

pomembna ustrezna svetloba, kar pa ne pomeni, da mora biti nujno lepo vreme. Oblaki, drevo in plavo nebo niso motivi, ki bi mi pomenili izživ,« je povedal in dodal, da po navadi njegovi posnetki nastajajo slučajno, na motiv ne čaka, pač pa ga ujame mimogrede, tudi iz avta.

Avtorja se nista mogla izogniti opažanjem degradacije našega okolja, na katero sta naletela pri svojem delu. Vse preveč je materializma in premalo varovanja naših lepot, sta bila mnenja.

Po končanem uradnem delu so tako Kmeclu

kot Žnidaršiču stisnili roko in jima čestitali za opravljeno delo številni obiskovalci, med njimi prijatelji, nekdanji sošolci in znanci, kajti oba sta nekoč živela v Šaleški dolini. Kmecl je kot otrok prišel z družino v Velenje, kjer so nekaj časa živeli. Povedal je, da so se mu dolina, zlasti pa razgled in okoliške planine z Uršljo in Smrekovcem za vedno vtisnili v srce. »Kljub temu da so nekateri slovenski naravni zakladi izginili, obrisih teh planin ostajajo enaki in večni,« je menil Kmecl.

Ugledni fotograf, snemalec in televizijski reporter Joco Žnidaršič je bil rojen v Šoštanju in ga na te kraje vežejo lepi otroški spomini. Večino njegovega delovnega in prostega časa že desetletja zavzema fotografiranje. Na vprašanje, ali ima poleg tega še čas za kakšen hobi, nam je povedal, da se čas vedno najde, če je konjiček dovolj zanimiv. Zase pravi, da se rad ukvarja tudi s kletarstvom in enologijo.

Marija Lebar

Pisatelj dr. Matjaž Kmecl, fotograf Joco Žnidaršič in pesnik Marjan Kukovec, Foto: Marija Lebar

prve. Ostal je samo naslov, tako fotografije kot besedilo pa so drugačni. Tokrat je besedila manj, manj je v njem konkretnih podatkov. »Besedilo je nekoliko samoironično z namenom, da bi bralce spomnilo na to, da nič ni samoumevno,« je dejal Kmecl.

Pisec je mnenja, da marsikatero danost iz svojega okolja jemljemo dandanes vse preveč samoumevno. Ko sta z Žnidaršičem pripravljala prvo knjigo, se je bližal čas, ko bo Slovenija stopila na pot velikih odločitev, zato je bilo treba v tedanji knjigi nekoliko podpreti narodno samozavest, ki pa je je morda v sedanjem času že celo malo preveč.

Marsikatera slovenska lepota je od takrat že izginila, v teku časa se je spreminjala krajina, nastali so arhitektonski projekti, ki so nekateri že sami po sebi biser, nekateri pa popolnoma pokvarijo razgled in izgled okolja. Vendar, je rekel Kmecl, je naša majhnosti le statistična. V majhnosti je prednost in še vedno je dovolj tudi tistih filigranskih lepot, na katere je

Za praznike po praznikih

Z novoletnim koncertom, ki ga vsako leto v januarju pripravi Bolnišnica Topolšica, je Pihalni orkester Zarja zaokrožil uspešno leto 2009. Mogoče so tudi zato na malem odru kinodvorane delovali povsem sproščeno, suvereno, a hkrati profesionalno, kot da nastopajo pred večglavo množico, ne pa pred zaposlenimi tamkajšnje bolnišnice. Pihalni orkester Zarja, ki

je zbrani publikli ponudil božično-novoletni izbor, je odlično izvedel ves koncert, od folklornih skic za orkester Festa Paesana, preko glasbe iz risank, priredb domačih napevov, do Fantoma iz opere, Božičnih melodij, Piratov s Karibov in finalnega izbora pesmi Erica Claptona, največjega kitarista bluesa. Že sam izbor kaže na izredno delo strokovnega vodje Mirana Šumečnika, izvedba pa potrjuje uspehe orkestra v letu 2009, katero je godbenike kar dvakrat zaznamovalo z zlatom.

Foto: Dejan Tonkli

Solistični vložki, ki so postali priljubljen element programskega izbora pihalnega orkestra, so bili pisani na kožo dvema solistkama Heleni Gril, ki vse bolj vstopa na glasbeno sceno, in Dunji Tinauer, ki se ji pozna študij in viden napredek solo petja. Tudi dirigent Miran Šumečnik je dokazal, da mu petje predstavlja resen izziv. Gostje orkestra so bili člani Okteta Zavodnje pod vodstvom Jožeta Grabnerja, ki so s štirimi vokalnimi napravi zaokrožili odličen program.

Koncert je sicer tradicionalen, a je bil pozdrav direktorja bolnišnice Damjana Justineka, dr. med., naravnani tudi jubilejno. V letu 2009 je namreč Bolnišnica Topolšica praznovala devetdeset let obstoja, zato je dr. Justinek priložnost izkoristil, da je domačine pozval k skupnemu delu in napredku.

Bolnišnica Topolšica se je nastopajočim zahvalila s knjigo Jožeta Hudalesa 90 let Topolšice, ki so jo izdali lani ob devetdesetletnici delovanja.

Milojka Komprij

Božični koncert!

Veseli december je dandanašnji za marsikoga postal, kot že ime samo pove, čas veseljačenja, velikih nakupov, hrupnih zabav ter obilice daril. Le kam se je izgubil božični mir? Življenje v teh dneh naj bi nas malce zaustavilo, nas obrnilo navznoter in nas približalo drugemu. Prijetno je zato najti dogodka in ljudi, ki nas k temu nagovarjajo.

Že tradicionalni božični koncert v Lokovici, 26. 12. 2009, je bil ena takih priložnosti. Tudi tokrat ga je pripravilo Prosvetno društvo Lokovica. Za glasbo so poskrbeli ansambel Minutka, ženski in moški pevski zbor, basist Klemen Hrastnik, na klavirju ga je spremljala Katka Gruber, ter mladi glasbeniki. Program je povezovala Darja Pečnik. Posebna tihota je ob besedah različnih pesnikov in pisateljev, ki so s svojim doživljanjem božiča klicali in nagovarjali k bistvu, napolnila polno dvorano ljudi.

Na koncu je Drago Koren, predsednik Prosvetnega društva Lokovica, voščil lepe praznike ter vse prisotne povabil k sočutnosti do starejših in osamljenih ter k solidarnosti do tistih, ki nimajo.

In po dvorani je zaplula svečana skrivnostna pesem: Sveta noč, blažena noč ...

In naenkrat se je zganila zavesa – sredi sobe je vzrastlo drevo, ki je – kakor bi segalo do neba in si nabralo na snežene vejice iz same rimske ceste najlepših lučk – zagorelo v veliki krasoti. Krog drevesa zorna lica, oči orošene z radostjo, široko odprte v svetonočnem čudenju. Počasi, strahoma so se odprle kipeče ustnice, tihi glasovi so boječe spuščali drobne grudi, naslonili so se na valujoče akorde klavirja – svečke na drevesu so ostrmele v pobožni slovesnosti – po sobi je plula svečana skrivnostna pesem: Sveta noč – blažena noč...

(Fran Saleški Finžgar, Selskega župnika sveti večer)

D.P.

Foto: Ilustracija

Zapisani (v) glasbi

Tapravi Faloti

Mlad narodnozabavni ansambel prihaja iz okolice Šoštanja. Zagotovo ste že vsi slišali zanje, saj imajo v svoji zgodovini že kar nekaj nagrad in osvojenih priznanj. Zadnje je priznanje Radia Slovenije za **Naj vižo leta 2009**, kjer so zmagali s pesmijo *Mladosti ne dam*. Pogovarjala sem se z eno od pevk ansambla, Matejo Podvratnik.

Najprej nekaj besed o samem začetku delovanja ansambla.

Tapravi Faloti smo začeli delovati leta 1998 kot štiričlanska zasedba s triom in pevko (vodja Janko Stropnik, njegov brat Uroš Stropnik, Kristjan Kolenc in Mateja Podvratnik). Kaj kmalu se je po zamenjavi Kristjana leta 1999 pridružil Bojan Grabner in v takšni sestavi je naš ansambel dolga leta nabiral izkušnje po raznih porokah, obletnicah in veselicah. Leta 2004 smo se odločili za spremembo in medse povabili pevko Alenko Sinigajda. Tako smo postali 1. narodnozabavni ansambel s sestavom: frajtonarica, kitaro in bariton z dvema ženskima vokalom. Kaj kmalu smo ugotovili, da nam na tem področju primanjkuje znanja, zato smo se vsi začeli dodatno glasbeno izobraževati (solo petje, instrumenti, ritem ...). Lahko rečemo, da se je takrat za nas začelo trdo delo in novo obdobje, ki je vse do danes prineslo zmage na festivalih, zgoščenki, medijsko pozornost ...

Kdo vse so pisci besedil in glasbe vaših pesmi?

Pri melodijah nam pomagajo znana uveljavljena imena, kot so Peter Fink, Brane Klavžar, Bojan Lugarič, Jože Šalej, Mitja Mastnak ter naš harmonikar Uroš Stropnik. Za besedila pa skrbijo Fanika Požek, Vera Kumprej, Jože Galič, Ivan Sivec, Vera Šolinc, ... Svoj delež je dodala tudi pevk Alenka Sinigajda. Naš izbor avtorjev je tako velik predvsem zato, da se skladbe na zgoščenki razlikujejo druga od druge in so na ta način za poslušalce bolj zanimive.

Nagrade, ki ste jih kot ansambel dosegli?

Začelo se je leta 2006 z absolutno zmago na Vurberškem festivalu, kjer smo prejeli zlatega zmaja občinstva za skladbo *Za ljubezen gre in 3. mesto za besedilo Ivana Sivca z naslovom Adijo, zdrava pamet*. Zmago smo ponovili tudi naslednje leto s skladbo *Za lepši dan*.

Na novoletnem festivalu v Dolenjskih toplicah smo dvakrat prejeli nagrado za najboljšo vokalno izvedbo in 2. mesto strokovne komisije leta 2007. Pridno smo se udeleževali festivalov v Števerjanu, kjer smo se vsakič uvrstili v finalni tekmovalni večer, in v Mariji reki, kjer smo dosegli 2. mesto strokovne komisije in občinstva leta 2006. Dvakrat smo se visoko uvrstili na tekmovanju za Naj vižo na Bledu in tretjič nam je uspelo pridobiti naziv Najlepša viža 2009 s skladbo *Mladosti ne dam*. Veliko pa je bilo tudi radijskih nagrad in ostalih plaket.

Imate morda kakšnega vzornika v Sloveniji? Kateri ansambel vam je morda za vzgled?

Ko smo se vzpenjali po naši glasbeni poti, smo imeli vsak svoje vzornike, ki so kasneje postali naši dobri prijatelji. Danes nam ti ansambli veliko pomagajo in dajejo nekakšen vzgled in napotke, kako je treba v glasbi krmariti, da pridejo rezultati.

Kakšno mnenje imate o konkurenčnih ansamblih, se s katerim še prav posebej razumete ali družite?

Tapravi Faloti vedno spoštujemo konkurenco, saj je le-ta v Sloveniji zelo močna. Vsak ansambel se trudi po svojih najboljših močeh in tudi mi marsikomu radi priskočimo na pomoč. Imamo veliko glasbenih prijateljev povsod, kjer nas zanese naša pot (Spev, Modrijani, Golte, Mitja Kvintet, Peter Fink, Navihanke, Štirje kovači ...).

Kakšni so občutki ob nagradi za Naj vižo leta 2009?

Občutki so krasni, saj smo s tem potrdili, da imamo širok krog poslušalcev, ki jim je naša glasba všeč, in to je še ena nagrada za naš trud in čas, ki ga vlagamo v naše delo.

Morda še malo tem, s čim se ukvarjate, ko ne igrate.

Ko Tapravi Faloti ne igramo, smo radi s svojimi domačimi, se sprehodimo do kakšnih hribov, gremo v toplice ... Smo drugačni, bolj umirjeni in tudi vsak v svoji službi.

Kako ste si razdelili vloge v ansamblu? Zagotovo ima vsak skrb za nekaj?

V ansamblu imamo res vsak svojo vlogo, ki jo z veseljem izpolnjujemo. Janko Stropnik je v ansamblu tisti člen, ki drži vse vajeti v rokah in je vodja. Drugače pa igra kitaro, skrbi za ozvočenje in prepeva. Njegov brat Uroš Stropnik igra harmoniko in klaviature. Na kontrabasu, bas kitari in baritonu je Bojan Grabner, ki skrbi za veselje in smeh ter prepeva. Zraven rada zapoje tudi njegova sestra, pevk Alenka Sinigajda. Na koncu je še moja malenkost, Mateja Podvratnik, ki v ansamblu prepevam in povezujem program.

Kakšni so načrti ali želje za prihodnost? Morda tudi nova zgoščenka?

Nove skladbe se že ustvarjajo in snemajo, vendar bomo z zgoščenko še malo počakali. Nismo ansambel, ki bi nizali zgoščenko eno za drugo, ker smo prepričani, da je naša glasbena pot še dolga. Načrtov in želja je zelo veliko, vendar pravijo, da se jih ne sme razkriti, ker se potem ne uresničujejo. Prepustimo se toku in letu, pa bomo videli, kaj nam bo tokrat življenje prineslo.

Tudi sama jim želim še mnogo uspeha na glasbeni poti.

Melita Hudej

Iz/beremo

Mira Delavec | Moč vesti

Josipina Urbančič Turnograjska, prva slovenska pesnica, pisateljica in skladateljica.

Priznam, za Josipino Turnograjsko sem čisto zares slišala šele zdaj. Morda je bilo njeno ime omenjeno kdaj prej na fakulteti, vendar očitno premalokrat, da bi se vtisnilo v delovni spomin.

Kdo je bila ta izjemna mlada ženska s konca devetnajstega stoletja? Josipina Urbančič Turnograjska se je rodila na gradu Turn leta 1833, njena mati je kmalu ostala sama s tremi majhnimi otroki, katerim je priskrbela najboljšo možno šolanje, saj se je dobro zavedala pomena izobrazbe, posebej za svojo mlado in vsestransko nadarjeno hčer. Josipina je imela pri sedemnajstih letih že vse karakteristike, ki naj bi jih imela vsaka „slovenska meščanska“ dama. Bila je grajska gospodična, lepa, nadarjena in izobražena. Deležna je bila prvovrstne vzgoje, na drugi strani pa je v sebi nosila in hkrati na vsakem koraku izražala ljubezen do slovenskega jezika, zato ji omikani saloni v Ljubljani niso bili preveč všeč. Zelo mlada se je začela zavedati, da je biti ženska sredi devetnajstega stoletja svojevrstna čast. Vse česar se je lotila, je delala z lahkotnostjo in hkrati z zavestjo, da ve, kaj hoče. Vedela je, da hoče ustvarjati, izlivati na papir svoje misli, s katerimi je želela krepiti vero v skupno prihodnost celega slovenskega naroda. Hkrati je želela vedno znova sporočati Slovincem, naj se zavedajo svoje edinstvenosti. Bolj kot razkošje nastajajočih meščanskih salonov v Ljubljani in Kranju je ljubila naravo in okoliške gore, ki so se dvigale za gradom Turn. Rada je hodila na sprehode, samote se ni bala. Nasprotno, oboževala jo je. Zavedala se je, da človek v njej osebnostno zori in da ta proces traja ves čas človekovega življenja. Njen notranji mir pa je zmotil trinidvajsetletni mladenič – Lovro Toman, ki je 24. avgusta 1850 v deževnem popoldnevu z rdečim dežnikom in v družbi svojega dobrega prijatelja kaplana Lovra Pintarja prišel na obisk na grad Turn. Omenjeno srečanje je za vedno zaznamovalo njuni življenji.

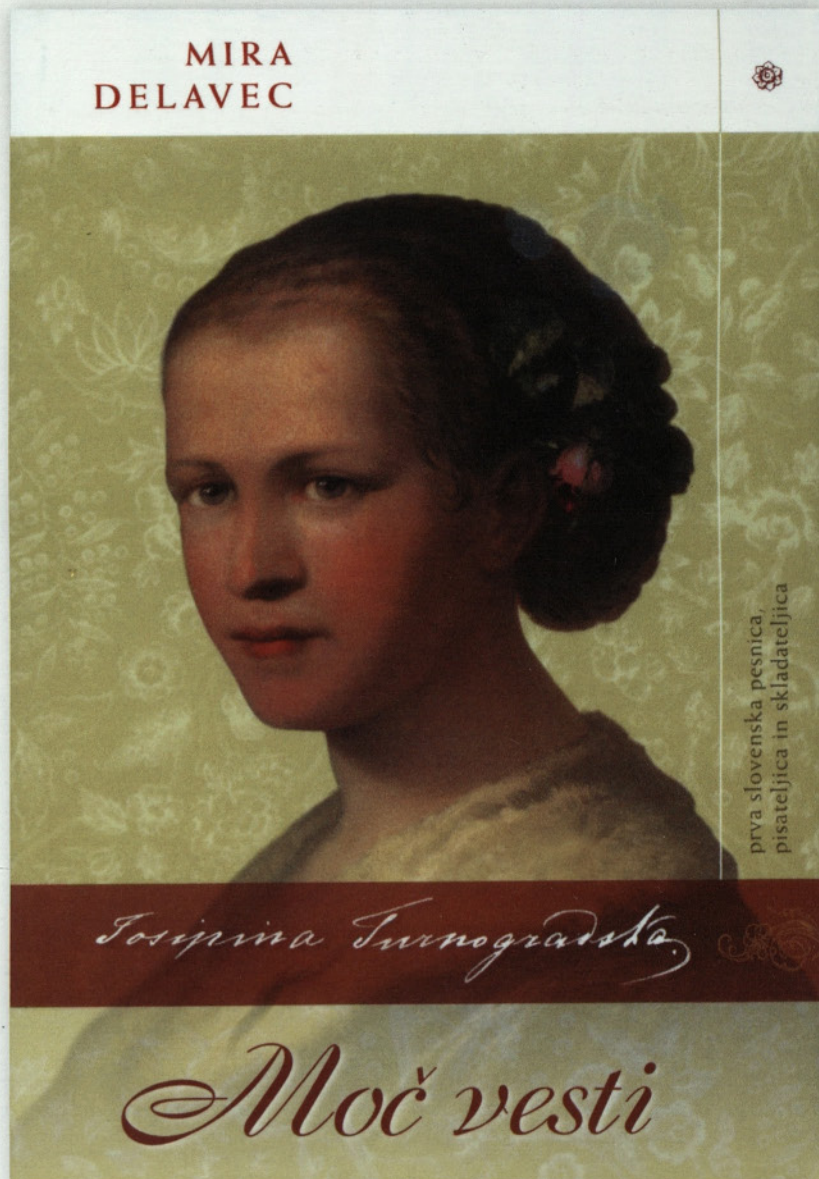
Knjiga *Moč Vesti*, avtorice Mire Delavec je znanstvena monografija, ki je nastala na podlagi doktorske disertacije, v kateri je raziskovala življenje in delo pisateljice, pesnice in skladateljice Josipine Urbančič Turnograjske ter njeno vlogo pri oblikovanju slovenske literature v devetnajstem stoletju.

Knjiga je razdeljena na tri dele. V prvem avtorica oriše širše kulturno – socialno okolje, v katerem je ta doslej prezrta slepna literatinja ustvarjala, in ga primerja s sodanm dogajanjem v Evropi, pri čemer poseben poudarek nameni vlogi ženskih literarnih ustvarjalk. V drugem in tretjem delu avtorica sprva predstavi zgodovinski oris časa na gradu Turn in v njegovi okolici ter kratko (umrla je mlada, pri rosnih enaindvajsetih letih), a izjemno plodno življenjsko pot Josipine Turnograjske. Sledi pa celostna literarnoteoretična in literarnozgodovinska analiza njenih del, ki so tokrat prvič v celoti zbrana in objavljena. Poleg temeljitega pregleda nad avtoričinim opusom, knjiga bralcu ponuja tudi vpogled v pisateljčino korespondenco, kar dodatno osevtljuje njeno ustvarjanje. Knjiga je bogato slikovno opremljena, zaradi česar je obenem zgovoren dokument o izseku slovenske (kulturne) zgodovine.

Omenjena študija Mire Delavec ni ena od mnogih „konfekcijskih“ monografij o slovenski aristokraciji duha in srca, ki si zadajajo nalogo ustvariti sugestivno podobo domačega Olimpa. Prav nasprotno: Gre za dragoceno in dobrodošlo posebnost, ki ne skriva svoje tematske drugačnosti od sterilnega literarnega akademizma. Knjiga o Josipini Turnograjski je rezultat izjemne avtorske predanosti in neskrivane ljubezni: monografija Mire Delavec se kljub težnji po natančnosti ne

zadovoljuje s statusom neprizadetega poročila o nekdanjih časih in njihovih presenetljivih zgodbah, ampak želi biti analitično preišljen in kritično argumentiran zagovor ustvarjalke, ki ji je usoda namenila komaj nekaj več kot dve desetletji življenja.

Mira Delavec je leta 2003 diplomirala na Oddelku za slovenistiko z delom *Josipina Urbančič Turnograjska* in istega leta na Oddelku za zgodovino z delom *Vprašanje ženske volilne pravice v programih slovenskih*

strank v prvi Jugoslaviji (1918 – 1941). Februarja 2009 je zagovarjala doktorsko disertacijo z naslovom *Vloga Josipine Urbančič Turnograjske pri oblikovanju slovenske literature v 19. stoletju* in postala doktorica znanosti s področja literarnih ved. Leta 2004 je izdala knjigo *Nedolžnost in sila: življenje in delo Josipine Urbančič Turnograjske*. Od leta 2003 dalje je objavila več člankov v različnih strokovnih in znanstvenih revijah ter sodelovala na različnih simpozijih. Leta 2006 je prejela plaketo Josipine Turnograjske za kulturne dosežke v občini Predvdor. Svojo raziskovalno dejavnost posveča predvsem Josipini Urbančič Turnograjski ter ostalim ustvarjalkam in ženskim vprašanjem v devetnajstem stoletju.

Knjiga *Moč vesti* je izšla pri založbi Primus, Brežice in je na posojilo v knjižnicah v Šoštanju ter Velenju.

Maja Rezman Huremovič

S TEBOJ V VEČNOST

Razrešujem te besed, ki se lovijo na samoto,
ne štejem ti stopinj, ki daljavi jemljejo bližino,
ne odkleпам ti dlani, ki predano silijo v metulja,
ne ustavljam ti telesa, ki zaklepa se v preživetje,
razpihujem ti namene, ki se vnamajo v brezčutnost.

Dopuščam čustvom, da zapletajo se v bolečino in ljubezen,
izpuščam ti veselje, ki nasmehe krade iz čebljanja ptic,
popuščam volji, ki brez jader pluje čez ocean strahu,
odpuščam krivoverju, ki vetrovno biča krošnjo ti razuma,
puščam rojstvu, da po svoje teče s tabo v sanje.

Pojasnujem ti nesmrtnost, ki te je zaznamovala
z radostjo življenja, prevzemam odgovornost,
da razkrijem, kar je božjega in ženskega in mene v tebi.

Zdaj, ko vem, da bom s teboj dočakal večnost,
me je v mejnikih smisla in resnice več,
še več v kopalnem dresu, v koraku in mednožju,
in še mnogo več me je napisanega v spominski knjigi.
Ves sem jezik tebe, poln polnih besed in plamenov ognja,
zaplesan sem s teboj v nikoli končano, nikoli čitljivo pisavo.

LAHKO POČNEVA SKORAJ VSE

Nikoli nama ni dovolj noči, iščeva se
v neprebranih knjigah in v nepreizkušeni željah,
gluhonema sva in mrtvoudna v dražljajih spomina.
Kakor slepi ptici sva, ki nikoli iz modrine
nista znali vzeti si dovolj slapov luči in naučiti
vonja se jasmína in lakote življenja.

Lahko počneva skoraj vse.

Jalova hitiva od ene k drugi bolečini,
pestujeva si greh, sklerotično objemava se z dnevom,
krotiva se z dlanjo ljubezni in pestjo divjine.

Lahko počneva skoraj vse.

Poglede imava zlizane od lepote sijočih modrih zvezd,
gola sva besed in duše, vpoljubljena v ugriz strasti
dveh neukročenih, davno že udomačenih zveri.
V obzorje sva pripeta z grehom in nasmehom.

Lahko počneva skoraj vse.

V kronični nejasnosti niča in v dovršenosti bistva,
na krilih smrtonosnih verovanj, v slepoti šmarnega
sozvezdja in ob gripoznem obličju bolnega boga,
sva kvašeno testo iz presušene zemlje,
grmicevje presnih misli in zelenje neizprašane vesti.

Lahko počneva skoraj vse.

A venomer nekje na pol poti se vse ustavi;
ali čas, ali zmanjka poti, ali smrt na pol miži,
ali pa se najina plemenita volja šele prebujata v življenje.

ŽIVLJENJE POTUJE

Življenje potuje in briše človeka.
Strasti so bregove preplazile davno.
Razum je zamesil v telo se kot ptica,
ki plaho prejadra razpenjeno kri,
a večji del kljuva svoje spomine, trepeče v strahu,
premražen od mraza, bolan od pozabe.

Življenje potuje, zabriše človeka.
Ogrnjen v pomlad je dosanjaj čutila,
ki srečen kot otrok odrasčal je jutra.
Postaral je sonce, prerasel je sebe,
v noč se odpravlja, nekam drugam.

ČAS MEDENJA

Z jato spenjenih želja prihajam vate.
Segam ti v obseg obzorja, legam v dolino sanj
in v vsa zavetja nedosanjanj čutil.
Ogrnjena v pomlad spletena si v sonce,
ob večerih kot zahod si in muškat ponočevanj.
Tvoj obraz je neizmerjena golota dneva,
v njem je spev jezika in vodnjak modrine,
igra greha, nepozabna slika iz otroštva.

Svet se je oziral vate in se ti podpisal,
berem te kot psalme neprebranih rokopisov,
vonjam te, dehtečo, kakor nageljinovo žbico.
Vzletam v krošnjo tvojega nemirnega spomina
in preštevam v šelestenju pomladanskega cvetenja
tvoje rodne brste, ki norijo, kakor jaz, v čas medenja.

SPOMIN

Neskončno dolg odmev spomina
gre v človeka brez strahu
in brez skrbi natika si copate.

Kakor nepovabljen gost
se kruši s stropa popoldneva,
kot viseča mreža iz nebes
skrivnostno niha in umirja razigranost,
nabeži besede v tišino.

Tiho prede,
neopazno grebe po obzorju sanj
in brede po močvirju skritih misli.

Z golimi rokami stika po človeku,
kakor plamen sika, skoraj do slabosti.
Z vsakim dnem ga je vse več in več,
a tudi vedno manj, vse manj,
dokler ga slej ko prej ne ohladi pozeba,
ta človekova pozaba, smrt življenja.

MILO IN BREZMADEŽNO

Besede premagujeva le z barvami
in vonji zlepljenih teles,
pijana sva od dvojega v enem.
Kot speča zver se bodeva drug v drugega,
na drobno nagrizljava nočne stene
in prejezdiva svetlobo in modrino sanj,
s poljubi si izpijeva nektar čutil.

S svetlečim jutrom sva dodobra pognajena.
Na pomolu so ostale črke najinih dotikov
in kočije, preutrujene od potovanj.
Odkupujeva si prepletene prste,
odkopavava si zavozlane ude,
sestavljava se po cigansko, barantava,
da za blagor sreče in za poglede drugih
pridobiva vse, kar za čez dan potrebno je imeti,
da bo vse na svojem mestu, mило in brezmadežno,
da skozi božja jetra sveža stečeva
v svežo čisto reko sivega vsakdana.

SLEDI ZA ČLOVEKOM

Ptica na nebu se v barve razlije,
svetloba splašena je z mrakom v očeh,
s tišino v dlaneh si lice umije.
Takrat se prekine sleherna sled,
spusti se jesen in zapre se življenje,
v vsakem človeku se čas zaustavi
in kakor na zadnji postaji svojih iskanj
prijemlje se duše, za vedno se ljubil bo z njo.

Kakor morje tudi ljubezen odvrže,
kar roke ne znajo, kar pamet ne zmore.
Vedno je, kot da nekdo je nekoč in nekje
z lastno krvjo in s svojim življenjem zapisal
skrivnostne zamisli za našo prihodnost.

Mi pa štejemo nihaje, vrtljaje, premike,
nenehno menjavanje svetlobe in teme,
pričakujemo dotik nebeških ustnic škrlatnega večera
in ravno prav tople in ne preveč grenke solze,
ki pošteno ponikujejo v gredice sreče
in pripravljajo sledi za spomin na človeka.

Proza

Marjan Marinšek | Pisatelj, član Društva slovenskih pisateljev.

Rože za učiteljico

Otroci so že zelo zgodaj vedeli, da je najlepše in najcenejše darilo za učitelje, če ji ob koncu šolskega pouka poklonijo šopek rož. Takrat je bilo na vsakem travniku dovolj cvetic tako, da so imeli šopek hitro skupaj. In še ni nič stalo!

Tako je bilo v Javorju v zgodnjih letih po osvoboditvi

Zgodilo se je, da je nekoč gostoval v Javorju moški pevski zbor z uglednim zborovodjem Radovanom Gobcem. Gobec je bil tisti, ki je Javorje proslavil v pesmi in treba se mu bo dostojno zahvaliti. Majniško cvetje s travnika ne bo prišlo v poštev. V mestih so zborovodjem ob koncu nastopa dajali rdeče nageljne z asparagusom. To je bilo nekaj! Šopek so ves obdali s polivinilom tako da je izgledal večji in modno plastičen.

Tudi Zveza borcev iz Javorja je dala vedeti da ne gre samo za dirigenta ampak tudi za »Pevski zbor Četrte operativne cone«; ki nadaljuje partizansko tradicijo in naj bo šopek primeren za takega partizanskega skladatelja, kot je bil Gobec. Toda kje v Javorju dobiti tak polivinilasti šopek?

Pri nadzornikovih na vrtu so imeli vsakovrstne rože, za katere je gospa nadzornikova lepo skrbela. To se je videlo že po oknih, ki so bila vsa v cvetju, cvetje je bilo predvsem na vrtu ob poteh in na dvorišču v posebnih zabojskih in celo v traktorskih gumah, kot je bila takrat moda. Med cvetjem so izstopali tulipani, srčki, zajčki, jožefove palčke lilije, ostrožniki, hijacinte, marijini šolnčki, binkoštnice, salvije, goreče ljubezni, cinije, blumenšlajerji, kapucinarice ter vse boljše cvetje od begonij, fuksij in pelargonij na oknih, do turških nageljnov, mačic in večnega cvetja na vrtni gredi. Najbolj imenitne so bile visoke vrtnice, ki so bile podprte s koli, na katerih so bile natakne steklene buče raznih barv. Napram ostalim vrtnim rožam so vrtnice veljale za boljše rože, ki jih nima vsak in ki jih ne more dobiti vsak.

Javorjani so zato sklenili, da bodo za Gobca primerne samo tiste visoke vrtnice in da bodo s tem pravzaprav počastili nadzornikovo hišo, kajti ne more vsak prispevati šopka, ki ga bo pionirka Slavica po koncertu predala Gobcu, tako kot so to delali v mestih.

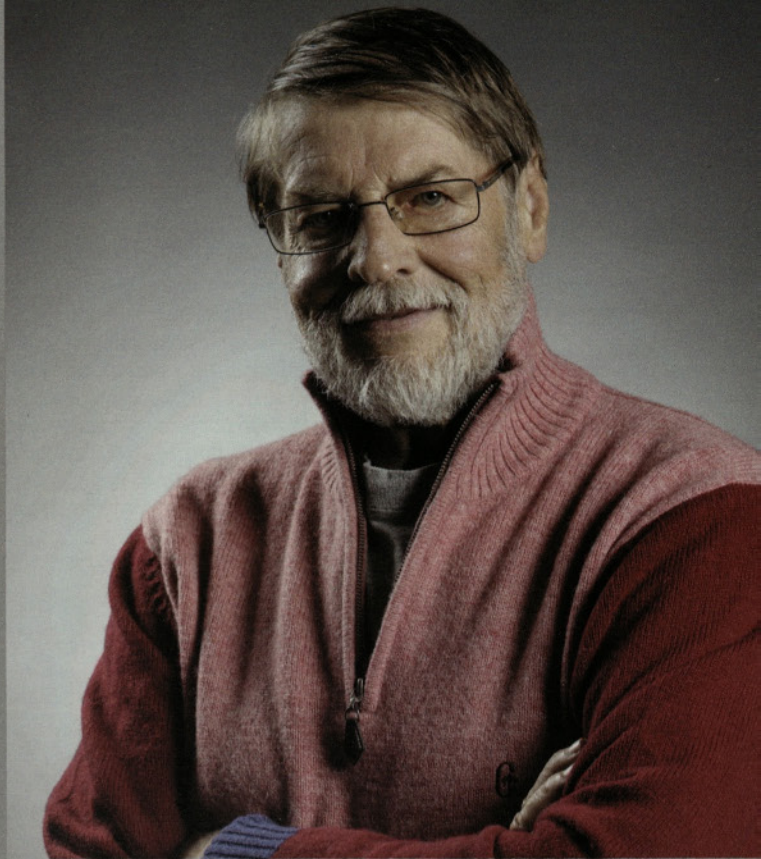
Res so prišli, poklicali gospo nadzornikovo in šli za njo na vrt. Tam so pokazali katere vrtnice bi radi in gospa nadzornikova je bila srečna, da je lahko odrezala najlepše vrtnice, ki jih je sicer vsako leto hranila za telovsko procesijo.

Vsi v dvorani so vedeli odkod so krasne vrtnice, vodilni Javorjani pa so bili tudi zadovoljni s svojo bistroumno zamislijo videli so, da je bilo to dobro in vedeli so kam bodo tudi prihodnjič šli po rože.

Tudi Tonček je bil ponosen, da so na njihov vrt prišli takšni, kot so bili tajnik občine, pa ravnatelj Staroveški, pa Cizejeva Barčka, ki je bila predsednica strelske družine in druga trška smetana in silno mu je godilo, da so izbrali mamine rože za vse potrebe kraja in nastala je zelo lepa navada, da so potem za vsako figo prihajali k nadzornikovim. Seveda! Cvetličarn še v Javorju niso poznali in nihče ni pomislil, da bi moral za rože kaj dati.

»Gospa tiste vrtnice bi vzela, so še ravno prav v popkih, pa malo šlajerja ne bo nič škodilo,« je dejala tovarišica Volga, ko je nekoč prišla po rože za Vanča, ki je bil prvi partijsko pokopan. In gospa je rada dala rože za pokojnega Vanča, čeprav je bil pogreb brez gospoda. Tudi Tonček je bil na tistem pogrebu in mirno stal v šolskem pevskem zboru, ki je pokojnemu zapel partizansko pesem, čeprav je bil pokojnik kmet in sploh ni bil partizan, potem pa še »Bolen mi leži Mile Popordanov«, čeprav pokojnik sploh ni bil Makedonec ampak Javorjan, iz Duplo grabna doma in se je pisal Klobasa. Na koncu je igrala rudarska godba s Senovega, čeprav pokojnik sploh ni bil rudar in je le občasno kaj postoril za domačo partijsko celico.

Kadar so prihajali po rože je bila nadzornikova gospa vedno gospa, nikdar tovarišica. Sčasoma je bilo tega seveda preveč, pri nadzornikovih so se začeli zavedati, da gojijo rože za druge, ki sicer prirejajo cele veselice, a za rože ne bi dali niti prebite pare. Toda gospa je tako samo mislila, v resnici pa ni mogla odreči nikomur. Čim je zaslutila kak rožnati prihod, se je raje

skrila.

»Dober dan, gospa!« se je glasil pozdrav, ki je oznanjal da je prišel po rože poveljnik gasilcev, ki je bil po naravi zelo odločen tovariš in ni poznal heca. Zato je nadzornikova gospa takoj prišla iz skrivališča.

»Bi lahko dobil tiste vrtnice tam za tovarišico Lisjakovo, ki je zmagala na gasilskih vajah?«

Drugi so prišli po rože za proslavo ob Devetindvajsetem novembru, tretji za častnega gosta na gasilski tekmi, četrty za predsednico AFŽ, ki je v pozni starosti dobila otroka, peti za okrasitev lurške kapelice v farni cerkvi, šesti za Egona Kuneja, ko je z moškim zborom gostoval v javorski kinodvorani, sedmi za tovarišico Cizejevo, ki je tako dobro streljala na strelskih vajah in podobno. Pogubno je bilo, če so gospo ujeli na vrtu. Takrat se ni imela več kam skriti in so ji enostavno pokazali katere rože bi radi in koliko bi jih zadostovalo.

»Joj, kako lepe rože imate!« je nekoč dejala gospa zdravnikova in pokazala na visoke bele lilije. »Prav te bi rada! Veste moja svakinja ima srebrno poroko, pa sem si rekla: nič ji ne bom kupila, ker ima vsega dovolj, nekaj pa ji moram vendarle dati in sem se spomnila teh vaših lilij, joj, kako so visoke in močne! In kako dišijo! Vse bi vzela!«

Ob koncu šolskega leta je bilo najhuje. Otrokom ni mogla odreči!

»Gospa! Gospa!« so prosili otroci, ko so prišli v hišo. »Radi bi dali tovarišici šopek rož za konec šole. Veste učila nas je prirodo opis in moralno vzgojo in bi ji morali nekaj dati.«

In spet je morala gospa odrezati najlepše vrtnice. Če gre za tovarišico pa res ne bo skoparila, saj je imela tudi sama v šoli tri sinove. Počasi so prišli iz vseh razredov za svoje učitelje in na koncu še za druge, ki so odšli kam daleč in tudi za upravnika kmetijske zadrage, ki je rekel, da jih ima za predsednika Kmetijske zveze z okraja, v resnici pa jih je dal domači poštarici.

Nekoč je v Javorju gostovala šola z Drenskega gradu s predstavo Hči grofa Blagaja, ki je bila lepa zgodovinska igra z viteškimi igrami in dvornimi damami.

»Gospa, danes imamo v dvorani otroke z Drenskega gradu,« je rekla ravnateljeva soproga, ki je bila zadolžena za rože. »Tako so srčkani! Pa sem si rekla, h gospe nadzornikovi bom šla in vzela en lep šopek srčkov za njihovo učiteljico Kandorferjevo, ki jih je tako lepo naučila tiste dvorne plesle!«

Ob koncu šolskega leta se je bilo treba posloviti tudi od tovarišice Volge, ki je odhajala domov na Primorsko. Tonček se je javil, da bo mamico naprosil za takšne rože, ki jih ni tako škoda. To pa zato, ker je tovarišica preganjala učence, ki so šli v svete tri kralje. Res je prinesel lep šopek, tovarišica je cvetje malo pobrskala in poduhala ter rekla resno:

»Upam, da v šopku ni kakih Marijinih šolnčkov!«

Zeleno, ki te ljubim zeleno

Ločeno zbiranje odpadkov

V medijih, v časopisih in na televiziji v zadnjem času veliko govorijo o ločenem zbiranju odpadkov. Včasih je bilo odpadkov precej manj kot zdaj. Naše babice so vse odpadke znale koristno uporabiti, bioloških odpadkov, pri čemer mislim predvsem ostanke hrane, skoraj niso poznali, saj so bili vsi odpadki koristno uporabljeni. V tistih časih niso poznali odpadne embalaže, saj so večina živil predelali doma ali dobili oz. kupili pri okoliških kmetih. Danes pa v trgovinah kupujemo živila in pogosto se dogaja, da je včasih celo več embalaže kot pa samega živila in doma te kar glava boli, ko pospraviš vso hrano v hladilnik oz. shrambo in ugotoviš, da imaš celo kuhinjo odpadne embalaže: od kartonastih škatel do plastičnih posod

in tetrapakov pa jogurtovih lončkov in še bi lahko naštevala. Moram priznati, da me je najprej malo razjezilo, ko mi je trgovka pri blagajni rekla, da nimajo več toliko brezplačnih plastičnih nosilnih vreč na voljo, da bi si jo lahko vsak kupec vzel, ker se je potrebno ekološko obnašati. Potem pa sem začela tudi sama razmišljati podobno in naslednjič sem v trgovino s seboj vzela okolju prijazno nosilno vrečo in imela sem dober občutek, da sem naredila nekaj za okolje.

In zakaj ločeno zbiranje odpadkov?

Slovenska gospodinjstva vsako leto »proizvedejo« več kot 600.000 ton odpadkov, kar je približno 430 kilogramov na prebivalca, v Evropski uniji pa letno nastaneta dve milijardi ton odpadkov. Količina odpadkov v razvitih državah sicer še narašča, vendar se odnos do njih spreminja. Odpadki namreč niso več nekaj odvečnega, kar sodi zgolj na vedno bolj polna smetišča, ampak danes predstavljajo potencialne surovine, katerih pot se sicer urejenih in okolju prijaznih odlagališč vedno bolj preusmerja v tehnološko vrhunsko razvito industrijo za predelavo odpadkov v koristne surovine, kompost ali gorivo.

Pri tem procesu preobrazbe odpadkov v ponovno uporabne surovine lahko sodelujemo prav vsi, in sicer tako, da ločeno zbiramo odpadke. Tako pomembno prispevamo k možnosti njihove ponovne uporabe. Na odlagališče bodo tako prispeli le odpadki, ki jih ni mogoče predelati ali koristno uporabiti. To določa tudi zakonodaja EU, ki od svojih članic zahteva, da vsako leto zmanjšujejo količino odpadkov na odlagališčih.

Ločeno zbiramo biološke odpadke, embalažo, papir, steklo, ločeno pa odlagamo tudi kosovne odpadke, nevarne odpadke iz gospodinjstev ter odpadke električne in elektronske opreme. In zakaj zadnje čase toliko govorimo o ločenem zbiranju odpadkov? Razlogov je prav gotovo več, našteja jih bom samo nekaj: ker lahko večino odpadkov recikliramo, ker odpadke na tak način odstranjujemo iz okolja, ker tako preprečujemo nastanek divjih odlagališč v naravi, ker lahko z ločenim zbiranjem kar 80 odstotkov odpadkov znova predelamo v koristne, uporabne surovine, ker se odlagališča odpadkov vedno bolj polnijo in zmanjkuje prostora, ker na tak način skrbimo za okolje, zase in za naše zanamce.

Z ločenim zbiranjem odpadkov torej industriji zagotovimo stalen vir dragocenih surovin in energije, odlagališče pa je manj obremenjeno in tako lahko dlje časa nudi prostor ostalim odpadkom.

Morda kdaj pomislimo, da je dodatni trud z ločevanjem povsem odveč, saj na koncu vse konča na istem kupu. Menimo, da odpadki niso naša skrb, da sosed tudi ne ločuje, da se nimamo časa ukvarjati s takimi nepomembni stvarmi, da je naših nekaj odpadkov proti onesnaženju, ki ga povzroča industrija in tovarne, kapljica v morje? Ne, motimo se. Ločeno zbrane

sekundarne surovine ne končajo na istem kupu kot ostali komunalni odpadki. Ločeno zbrane surovine iz ekoloških otokov se pripeljejo v zbirni center, kamor lahko pripeljemo tudi ostale koristne odpadke. Od tu jih komunalno podjetje odda pooblaščenim organizacijam za ravnanje s koristnimi surovinami.

Ljudje smo razumna bitja in vsak trenutek sprejemamo odločitve, pomembne in manj pomembne. Kako odlagati odpadke, je navidez nepomembna odločitev, a odločilno vpliva na okolje in našo prihodnjo vlogo v njem.

Judita Čas Krneža

2010 Mednarodno leto biotske raznovrstnosti

Poleg vseh dobrih želja, ki si jih izrekamo ob začetku leta, imamo letos priložnost narediti kaj dobrega še za naravo in s tem za dobrobit družbe. Pričelo se je namreč mednarodno leto biotske raznovrstnosti, uradna otvoritev je bila 11. januarja v Prirodoslovnem muzeju v Berlinu. Temu bodo sledile številne prireditve, katerih cilj je osveščati svetovno javnost in politike o pomenu in družbeni vrednosti biotske raznovrstnosti.

BIOTSKA RAZNOVRSTNOST

Pod pojmom biotske raznovrstnosti v splošnem razumemo raznolikost vsega živega na Zemlji. Zajema vse ravni življenja, od genov do okolij, v katerih živijo. Govorimo o genetski, vrstni in ekosistemski raznovrstnosti. Raznovrstnost posameznih območij je odvisna od mnogih dejavnikov, kot so npr. geološka osnova, geografska lega, podnebje, in tudi od časa. Neko območje je lahko v določenem obdobju imelo veliko število različnih vrst, a je nato zaradi večje spremembe to raznolikost izgubilo oz. se je vzpostavilo novo stanje. Tak primer je zemeljski plaz ali požar, ki v trenutku spremeni izgled pokrajine ter sestavo živalskih in rastlinskih vrst. Hkrati pa omogoči naselitev novih rastlin in privabi živali, ki prej tu niso živele.

Slovenija se ponaša z visoko stopnjo biotske raznovrstnosti, po številu vrst na površino je v primerjavi z drugimi evropskimi državami prava »vroča točka« in zeleni park Evrope. Razlogi so v naši pokrajinski pestrosti, ki je rezultat geološkega razvoja površja in geografske lege na stiku alpskega, dinarskega, sredozemskega in panonskega sveta. Ta dva dejavnika narekujeta značilnosti površja, strukturo tal, podnebje, ki nato vplivajo na razvoj rastlinstva in živalstva.

BIOTSKA RAZNOVRSTNOST JE ŽIVLJENJE; NAŠE ŽIVLJENJE

Tako se glasi slogan, pod katerim poteka letošnje mednarodno leto. Organizacija Združenih narodov ga je zastavila na pobudo Brazilije, kjer izsekavanje tropskega pragozda povzroča negativne posledice vse večjih razsežnosti. Ne gre zgolj za pospešeno izginjanje dragocenega naravnega

Foto: Tina Šušmelj

okolja in vrst, temveč tudi za zmanjševanje deleža gozdnih površin, ki so »pljuča« našega planeta in blažilci podnebnih sprememb. Problemi tropskega sveta so, kakor ostali ekološki problemi, v veliki meri povezani z naraščajočimi potrebami »razvitega« bogatega sveta in potrošniško družbo ugodja in izobilja. Obstoč človeštva pa je odvisen od naravnih dobrin in ravno na to soodvisnost želi opozoriti slogan: Biotska raznovrstnost je življenje; naše življenje. Zagotavlja nam namreč hrano, energijo, kisik, gradbene materiale, čisti zrak in vodo, razstruplja in razgrajuje odpadke, stabilizira in blaži podnebje, blaži poplave, suše, temperaturne ekstreme in moč vetra, ustvarja in obnavlja rodovitnost prsti, oprahuje rastline, med njimi kulturne (kmetijske) rastline, nadzoruje škodljivce in bolezni kmetijskih pridelkov, ohranja genske vire, ki so ključni za razvoj novih sort, zdravil in drugih proizvodov, omogoča kulturne, estetske in rekreativne koristi, omogoča sposobnost prilagajanja na okoljske spremembe.

KAKO POMAGATI?

Politična prizadevanja po ublažitvi hitrega izumiranja vrst in ohranjanja narave so na svetovni ravni strnjena v Konvenciji o biološki raznovrstnosti, ki je bila sprejeta leta 1992 v Rio de Janeiru. Temu je sledila še vrsta drugih mednarodnih predpisov in direktiv, med zadnjimi in nam bolj poznanimi sta evropski direktivi o pticah in o habitatih ter vzpostavitev omrežja Natura 2000. Kljub ambicioznim ciljem se izumiranje vrst ni zaustavilo, na ravni Evropske unije so najbolj ogroženi travniki, mokrišča in morske obale. Glavni dejavniki ogroženosti biotske raznovrstnosti so izgubljanje življenjskih prostorov živali in rastlin zaradi opuščanja primerne rabe zemljišč (tradicionalno kmetijstvo) oz. netrajnostne rabe (pretirano izkoriščanje naravnih dobrin, pozidava, obremenitve zaradi turizma), vnos tujerodnih vrst, vnos gensko spremenjenih rastlin, onesnaženost okolja in podnebne spremembe. Marsikateri vzrok upadanja biotske raznovrstnosti bi lahko preselili tudi v našo občino. In letošnje leto je morda priložnost, da naredimo kaj za ohranjenost domače narave in izboljšanje našega okolja: npr. posadimo avtohtono drevo, na sprehodih v naravi upoštevajmo »gozdni bonton« – hodimo po označenih poteh, ne pretiravamo z nabiranjem gozdnih sadežev, nismo hrupni, v lokalni skupnosti se zavzemimo za ohranitev lokalnih naravnih vrednot.

Več informacij najdete na
www.biotskaraznovrstnost.si.

Martina Pečnik Herlah

Foto: Martina Pečnik Herlah

Biotsko raznovrstnost imamo tudi na domačem Smrekovcu – mlake in mokrišča na pogorju so življenjski prostor ogroženih dvoživk in insektov, ob njih rastejo redke rastlinske vrste.

Tekmovanja so začele mlajše selekcije

Na odbojarska igrišča so najprej **9. januarja 2010** stopile deklice v **mali odbojki**. Ekipo male odbojke sestavljajo deklice letnik 1997 in mlajše. Sistem tekmovanja je turnirski. Ekipo sestavlja 10 igralk. Na turnirju igrajo vsaka ekipa z vsako na 3. nize do 25 (z dvema točkama razlike). V prvem nizu trener določi začetno trojko, v drugem nizu je trojka sestavljena iz tistih igralk, ki v prvem nizu niso vstopile v igro, tretji niz pa je sestava trojke poljubna. V vsakem nizu ima trener na voljo dve zaključni menjavi, v tretjem pa tri.

Ekipo **Kajuh Šoštanj** se je pomerila na turnirju v Preboldu, v tamkajšnji osnovni šoli, z ekipami Prebolda, Čebelice – Zreče in Braslovče I. Dekleta so igrala dobro, žal pa se naša druga postava ni mogla enakovredno kosati s starejšimi in močnejšimi nasprotnicami iz Zreč in Braslovč, kos pa so bile Preboldu in tako osvojile tretje mesto. V naslednjem krogu **16. januarja** se pomerijo v veji poražencev (repasaž 1. krog) z ekipami Prebolda, Celja in Alianse iz Šempetra, zopet v Preboldu.

Za **mini odbojko** je to sezono toliko igralk, da smo se odločili, da na tekmovanje prijavimo dve ekipi. Deklice letnik 1999 sestavljajo ekipo **Kajuh Šoštanj I** in so prvi krog proste. V boj za točke se bodo podale **13. februarja**. Ekipo **Kajuh Šoštanj II** sestavljajo deklice letnik 2000–2002 in se **23. januarja** v Celju predstavijo na svoji prvi tekmi. Vsak osvojen niz bo za njih velik dosežek. Pomembno je, da deklice igrajo in pridobijo tekmovalne izkušnje, kar jim bo v bodoče še kako koristilo. Sistem tekmovanja je enak kot pri mali odbojki.

Drugi del svojih tekmovanj v B ligah pa januarja pričnejo tudi starejše deklice in kadetinke. **Starejše deklice** igrajo v skupini F, kjer so še ekipe Vuzenice, Mežice in Črne. Prvi krog je **24. januarja** v Vuzenici, drugi krog pa **7. februarja** v Mežici.

V skupini D pa se bodo za točke borile **kadetinke**. Njihove nasprotnice so ekipe Mozirja, Dravograda, Črne in Celja. Prvi krog je **31. januarja** v Mozirju, drugi krog pa **28. februarja** v Dravogradu.

Naporen spomladanski del pa čaka člansko ekipo. Jesenski del so slabo odigrale in to jih bo stalo uvrstitve oz. obstanka v II. DOL, če ne bodo resno pristopile k nadaljevanju prvenstva in strnile svoje vrste.

Priložnost za popravni izpit imajo že **16. januarja**, ko doma gostijo Comet Zreče, in **23. januarja**, ko gostijo ŽOK Kočevje.

Druge tekme:

- 30. 1. 2010, Lakolit Ankaran : Kajuh Šoštanj
- 6. 2. 2010, Kajuh Šoštanj : ŽOK Kema Puconci
- 13. 2. 2010, Kostak Elmont : Kajuh Šoštanj
- 20. 2. 2010, Kajuh Šoštanj : MZG Grosuplje
- 27. 2. 2010, Prevalje : Kajuh Šoštanj

Pred nami so naporni tekmovalni meseci. Držimo pesti za vse naše ekipe.

Breda Goltnik

Foto: Breda Goltnik

Ekipo deklic – mala odbojka

Foto: arhiv SPIN

Nagrajenci in prejemniki pokalov na Turnirju za občinskega prvaka v namiznem tenisu.

Turnir v namiznem tenisu

Namiznoteniški klub Spin Šoštanj je 24. 11. in 1. 12. 2009 na Osnovni šoli Topolšica organiziral **Turnir za občinskega prvaka v namiznem tenisu**. Turnirja so se udeležili člani in članice NTK SPIN - neregistrirani tekmovalci in tekmovalke ter občani Občine Šoštanj. Tekmovanja se je udeležilo precej tekmovalcev, zato je potekal turnir v dveh terminih. Prvi štirje tekmovalci iz vsake skupine in prvi iz tolažilne skupine so prejeli pokale. Rezultati turnirja v posameznih kategorijah so bili naslednji:

Moški posamezno do 50 let:

Finalna skupina:

- 1. mesto: Jožef Mazej
- 2. mesto: Roman Kavšak
- 3.–4. mesto: Andrej Sušec
- 3.–4. mesto: Srečko Avberšek

Tolažilna skupina:

- 1. mesto: Simon Ročnik

Moški posamezno nad 50 let:

Finalna skupina:

- 1. mesto: Drago Lisac
- 2. mesto: Janko Novak
- 3.–4. mesto: Anton Leber
- 3.–4. mesto: Marko Vižintin

Tolažilna skupina:

- 1. mesto: Ivan Žlender

Ženske posamezno – enotna kategorija:

Finalna skupina:

- 1. mesto: Jolanda Belavič
- 2. mesto: Mirjana Ramšak
- 3.–4. mesto: Dragica Ačko
- 3.–4. mesto: Meža Boža

Tolažilna skupina:

- 1. mesto: Andreja Kričaj

(avtor članka): SPIN

Foto: arhiv SPIN

Na sliki od leve proti desni: Jolanda Belavič, Mirjana Ramšak, Boža Meža, Andreja Kričaj in Dragica Ačko.

Taborniki

Igriv zaključek starega leta!

Dne 18. 12. 2009 smo taborniki Rodu Pusti grad Šoštanj organizirali zanimivo akcijo z imenom Igrarija, namenjena GG-jem. Po končani akciji pa še Igrarijo za PP-je in Grče.

Tekmovalci so se lahko pomerili v celi vrsti družabnih iger: Naseljenci, Enka, Človek ne jezi se, Activity, Twister, Scrable, Monopoly ... in še kar nekaj iger je bilo na razpolago. A nagrado za najboljšo igro od vseh je dobil DanceMat ... posebna igra, kjer si moral pokazati svoje spretnosti v plesu. Ob vseh teh igrah si hitro postal lačen, zato smo se PP-ji in Grče okrepčali s toplimi sendviči in brezalkoholnimi napitki. Odličen zaključek še enega dobrega taborniškega leta. V novem letu pa na nove zmage.

SiNi

Foto: SiNi

Taborniška prisega

V petek, 11. 12. 2009, je bil dan D za marsikaterega šoštanjskega tabornika. Najbolj pa seveda za najmlajše, saj naj bi tega dne dobili svoje prve taborniške rutice. To je zelo pomemben dogodek za tabornike. Tudi sam sem svojo prvo rutico dobil na takšnem svečanem dogodku na prehodu vej. Letošnji prehod je potekal ob šoštanjskem jezeru, in sicer na travniku ob račjem otoku. Najprej so se vsi skupaj zbrali ob OŠ Šoštanj in krenili na kratko orientacijo do jezera. Tam pa so jih pričakali starejši taborniki, ki so ob soju bakel podelili rutice novim tabornikom in tudi tistim, ki so prešli iz ene starostne veje v drugo. Taborniška prisega je zelo pomembna za občutek pripadnosti in ustvarjanja naše identitete. Rutica je naš zaščitni znak in marsikateri starš, ki je bil prisoten (in teh ni bilo malo), je lahko občutil, koliko nam rutica pomeni.

Zdaj ko so tudi naši najmlajši čisto pravi taborniki, se za njih začenja tista prava dogodivščina.

SiNi

Foto: SiNi

Po zasneženi pokrajini

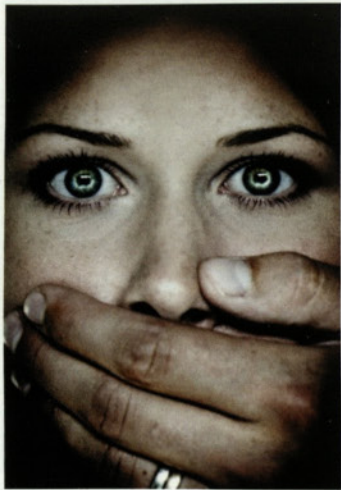
V soboto, 9. 1. 2010, se je PP ekipa deklet iz Rodu Pusti grad Šoštanj udeležila 1. taborniškega tekmovanja v letu 2010. Tradicionalno, letos že 39. tekmovanje Glas Jelovice, vsako leto poteka nekje v okolici Škofje Loke. Letos je potekalo v okolici Smlednika tik pod Šmarno goro. No, letos je bilo to tekmovanje končno res zimsko. Narava je poskrbela za obilico snega, ki je povzročal neprijetnosti voznikom, a tabornikom je ta obilica snega pomenila le večji izziv. Po večurni orientaciji po gozdovih okoli Smlednika, iskanju kontrolnih točk in opravljanju različnih nalog iz tabornišтва ter gazenju po globokem snegu so se naša dekleta utrujena vrnila na cilj. Razmere na tekmovanju so bile zares težke, saj je gibanje v naravi po globokem snegu zares izčrpavajoče. A naša dekleta so se zares odlično odrezala. V močni konkurenci so zasedla namreč odlično 2. mesto in tako dosegla daleč največji uspeh našega rodu na tem tekmovanju. Bravo punce! In seveda kmalu na nove zmage.

SiNi

Foto: SiNi

Dobro je vedeti

Odraza avtoritete in mobbinga v času krize

Avtoriteta – ugled ali vpliv, ki izhaja iz vodilnega položaja, moči, znanja, karizme, privlačnosti, sposobnosti...

Pojem avtoriteta izvira iz latinskih izrazov »auctor«, ki pomeni množitelj, ustanovitelj, svetovalec, dostojanstvenik, učitelj, zastopnik, vzor in »auctoritas«, ki pomeni oblast veljava, ogled, vpliv. (Bradač 1990, 59)

Po slovarju tujk pomeni avtoriteta (lat. auctoritas) veljavo, ugled in vpliv, izvirajoč iz moralne ali druge premoči, oblast, moč, veljavnost,

figurativno pa veljaka, vplivno osebo itd. (Slovar tujk 2002)

Pojem »auctus« pa izvira iz pojma »augeo, auxi, auctum«, ki pomeni množiti, povečati, povišati, pospeševati rast. (Bradač 1990, 60)

Iz vsega tega ugotovimo, da je avtoriteta torej kakovost ali lastnost, izključno vezana s funkcijo, ki jo oseba opravlja, ali z vlogo, ki jo živi: učitelj, profesor, oče, politik, znanstvenik, manager ...Ljudje smo si med seboj različni in prav tako so avtoritete jaza so med seboj različne. Vsak posameznik avtoriteto živi na različen način; z nežnostjo, drugi z energičnostjo, tretji z natančnostjo. Avtoriteta je nujna kakovost, ki jo potrebujemo vsi v svojem vsakodnevnem življenju, še posebej pa pri svojem delu kjer se srečujemo z vodenjem, predavanjem, poučevanjem,...

In kdaj dosežemo avtoriteto? Dosežemo oz. imamo jo, kadar se nam nekdo podreja, ampak ne v nasprotju z njegovo voljo. Sama avtoriteta temelji na moči, vendar brez sile. Kakor hitro uporabimo moč skupaj s silo, izgubimo avtoriteto. Avtoritarnec je oseba, kateri so ljudje podrejeni, vendar v nasprotju s svojo voljo, podrejena oseba ni prostovoljno pripadnik ali oseba, ki odobrava in sprejema moč avtoritarne, nadrejene osebe.

Najpogosteje se z avtoriteto označuje poseben odnos. Večino odnosnih definicij avtoritete lahko strnemo v opredelitev, po kateri je avtoriteta: »neenakovreden odnos, v katerem nadrejeni pol določa vsebino odnosa in teži k temu, da bi podrejeni pol ta vsebinska določila internaliziral in jih bolj ali manj zavestno (svobodno) sprejel za svoje.« (R. Krolfič, 4).

Ugotovitve glede avtoritete:

- Avtoriteta ni zgolj neposredna prisila – zasnuje se lahko tudi na prijaznosti in odpovedi kaznovanju;
- Prav tako avtoriteta ni v diametralnem nasprotju z možnostjo človekove svobode; pravilno strukturirana jo celo omogoči;
- Avtoritete v vzgoji ne moremo ukiniti, lahko pa vplivamo na njegovo pojavno obliko in tako omogočamo ali zavrujemo otrokove osvoboditvene procese.

Avtoriteta v podjetjih

Vsakemu vodstvenemu delavcu je jasno, da za vodenje potrebuje avtoriteto. Mnogo vodij gradi svojo avtoriteto zgolj na formalni moči. Preprosto povedano to pomeni, da so prepričani, da jih bodo podrejeni upoštevali zgolj zato, ker imajo v rokah papir, na katerem piše »šef«, »vodja«, »direktor« ali kaj podobnega. Taki vodje, na vprašanje »zakaj?«, pogosto odgovarjajo z besedami »ker sem jaz tako rekel!«. Vodenje, ki temelji samo na principih formalne moči, je lahko uspešno le na kratek rok. Delavci postajajo nezadovoljni, njihova inovativnost usiha, samoiniciativnosti ni. Taki delavci postanejo nezadovoljni in začnejo iskati drugo službo. Dobijo jo seveda najboljši in zapustijo podjetje. (Avtoriteta vodje Boštjan Polutnik www.dashofer.si)

Mnogi vodje se urijo v metodah vzpostavljanja distance do sodelavcev in zastraševanju, namesto, da bi krepili svojo socialno moč. Gre za komunikacijo iz tako imenovane nadrejene pozicije, rečemo ji tudi »plus minus« pozicija, pri kateri spoštujejo sebe, ne pa tudi drugih. Sebe doživljajo v primerjavi z drugimi ljudmi kot večvrednega, pomembnejšega človeka, o drugih pa razmišljajo kot o nesposobnih in preziranih vrednih posameznikih, ki jim ne gre zaupati. Poznamo vodje, ki znajo biti sicer korektni in v vsakdanjem življenju nimajo potrebe po vzvišenosti in nadvladi, ko pa se znajdejo v svoji profesionalni vlogi, si nadenejo to odvečno masko.

Podjetja so se v konkurenčnem boju za stranke prisiljena prilagajati vedno bolj zahtevnemu tržišču. Motivirani in lojalni delavci so danes tisti dejavnik, ki uspešna podjetja loči od manj uspešnih. Ključna konkurenčna prednost in največje bogastvo organizacij so tako ljudje in odnosi med njimi. Zato je zadovoljstvo zaposlenih, ki se meri z organizacijsko klimo, izjemno pomembno.

V veliko katerem podjetju je v trenutnem času organizacijska klima padla. To pa za podjetja predstavlja slabost. Nekateri vodilni v takšnih podjetjih se tega zavedajo in poskušajo dvigovati klimo na različne načine. Mnoge raziskave so pokazale, da je ugodna organizacijska oz. psiho-socialna klima osnova za dobro in učinkovito delovanje podjetja. Gre za to, kako zaposleni dojemajo podjetje, svoje možnosti v njem in pogoje dela. Ker ima pomemben vpliv na uspešnost podjetja in doseganje zastavljenih ciljev, je smiselno presojati, ali je klima v organizaciji ugodna ali ne. Nanjo močno vpliva način komuniciranja in stil vodenja. Osnovna vloga vodstva je v ustvarjanju optimalnih pogojev in vzdušja za čim učinkovitejše delovanje posameznika in celih oddelkov podjetja.

Mobbing je "konfliktov polna komunikacija na delovnem mestu med sodelavci ali med podrejenimi in nadrejenimi, pri čemer je napadena oseba v podrejenem položaju in izpostavljena sistematičnemu in dlje časa trajajočim napadom ene ali več oseb z namenom izrina iz delovne organizacije oziroma sistema."

Heinz Leyman

Oblike avtoritete

S. Žižek ob analizi funkcije gospodarja in razsvetljskih teženj po njenem ukinjanju zapiše zelo slikovito misel in če le to povzamemo; s pojavnimi oblikami avtoritete se od konca devetnajstega stoletja naprej intenzivno ukvarjajo sociologija, socialna psihologija, psihoanaliza in tudi politično angažirani avtorji, ki so se zbrali v znameniti frankfurški šoli. Proučevali so oblike fenomena avtoritete v političnih procesih, povezanih z zagotavljanjem oblasti, v raznih oblikah socialne komunikacije in stilih vodenja. V omenjenih raziskavah zasledimo naslednje opredelitve avtoritete;

- **Racionalna – iracionalna avtoriteta (Fromm 1977)**

Ta pojmovni par uvede E. Fromm in ga zasnuje na želji nadrejenega pola, da lastno avtoriteto ohranja za vsako ceno, ali pa jo nasprotno pojmuje kot nujno posledico potreb situacije in jo bo postopoma ukinjal na račun osvoboditve podrejenega posameznika. Racionalna avtoriteta temelji na sposobnostih in spoštovanju nadrejenega pola ter se ne zavzema za: žrtvovanje dejanske svobode na račun spontanosti podrejanja, temveč poskuša to svobodo vzgojiti in ohraniti. Za iracionalno avtoriteto pa je značilno, da vedno izvira iz oblasti nad ljudmi in se kaže kot ponotranjena sila, ki je zaščitena z mnogimi sankcijami, vse pa ohranjajo gospodarstveno razmerje med obema poloma avtoritarnega odnosa (Avtoriteta in vzgoja R. Kroglič, 132)

• Javna - anonimna avtoriteta

Po Frommovem mnenju omogoča fiksacijo gospodarske funkcije nosilca avtoritarne moči, in sicer s tem, da se je podrejeni pol ne zaveda in se ji zaradi tega ne more upreti. To spoznanje podpira tudi analiza fenomena avtoritete v izvorih evropske kulture, ki so pokazale, da se s skritostjo avtoritete povečuje njena moč. Javna avtoriteta je manj nevarna in omogoča postopno osvoboditev podrejenega pola.

• Pozicijska – karizmatična avtoriteta

Pozicijska avtoriteta je zasnovana na prepričanju, da avtoriteta nadrejenega pola izvira iz položaja v strukturi odnosov in da ne temelji na realnih kvalitetah nadrejenega pola. S.Kirkhrstf takšno vrsto avtoritete pripiše apostolom, ki svojo avtoriteto dolgujejo izključno dejstvu, da jih je Jezus izbral in postavil v privilegiran položaj.

V nasprotju s pozicijsko pa po M. Webbru Karizmatična avtoriteta izvira iz karizme, ki pomeni specifično moč določenega posameznika, s pomočjo katere uspe (kot vodja) vplivati na ljudi. V tem obliki se pojavi oblika karizme kot del avtoritete. Karizma; energija, ki jo izraža posameznik, in ki se navzven kaže kot osebna moč in samozavest. Ljudje s karizmo zaupajo vase ter sledijo sebi – intuiciji in srcu oz. duši. Moč, ki jo v sebi nosi energija karizme, navadno izvira iz življenjskega poslanstva posameznika; najmočnejša pa je, če je to poslanstvo povezano z brezpogojnimi energijami oz. če izhaja iz Enostnosti (Karizma; B.Vene- N.Grubiša)

• Zunanja – notranja avtoriteta

Omenjeni pojmovni par je uvedel S.Freud, temelji pa na opredelitvi mesta, od koder se izreka avtoriteta; zunanja avtoriteta se izreka iz socialnega okolja podrejene osebe, medtem ko se notranja avtoriteta izreka iz posameznikovega nadjaza, ki je ponotranjena zunanja avtoriteta. Na zunanji oz. notranji avtoriteti je v območju etike utemeljena razlika med heteronomno in avtonomno moralnostjo.

Vloga avtoritativnosti

Vsekakor pa pojem avtoriteta ni sinonim za avtoritarnost. Pogostno zasledimo napako pri razumevanju teh dveh besed (konceptov). Velikokrat se namreč pozablja, da je avtoriteta nekaj pozitivnega, avtoritarnost je dejansko zrcalna slika avtoritete.

Avtokracija je »vladavina enega« (gr. autos – sam; kratein – vladati; autokrateia), kar pomeni, da v avtokratičnem političnem sistemu vlada samodržec, tiran, skratka vladar, ki ima v rokah ključne vzvode oblasti. Avtokracija se prevesi v avtoritarnost takrat, ko se samovlada še izrazito stopnjuje oziroma intenzivira v smeri nedemokratičnosti in samovolje vladarja, ko je torej oblast bodisi odkrito bodisi prikrito nasilna, brutalna. Med avtokracijo in avtoritarnostjo torej ni neke zelo

velike razlike (Cerar 2007).

Avtoritarnost je oblika izražanja moči na način, ki dolgoročno ne bo dal rezultatov. Nadrejeni ponavadi izražajo svojo moč s trditvami, ki zvenijo predvsem kot ukazi, očitki, sodbe, ocene ali prepovedi. Komunikacija na tej relaciji in v takih razmerah je enosmerna, je komunikacija brez dialoga. Avtoritativnost je prepričanje o potrebi o razlikah v statusu moči med ljudmi v organizaciji. (Robbins 1991) Avtoritativne osebnosti zagovarjajo poslušnost in spoštovanje do avtoritet ter menijo, da »močni« vodijo »šibke«. Za te osebnosti je značilno, da pretirano cenijo moč, ki temelji na njihovih predsodkih o ljudeh, po katerih so nekateri ljudje superiorni in »poklicani«, da vodijo druge.

Prave avtoritativne osebnosti, ki jih na srečo v organizacijah ni veliko, so intelektualno toge, poslušne do nadrejenih in izkoriščevalske do podrejenih, nezaupljive ter nenaklonjene spremembam. (Traven 1998). Pri tem Maslow trdi, da bodo te osebnosti izrabile prednosti drugih, zato je najboljši način dela z njimi, da uveljavimo lastno avtoriteto, če je to mogoče. (Maslow 1954)

Avtoritativnost je tesno povezana s konceptom razporeditve moči. Zato je v državah, kjer je moč v rokah vladajočega razreda, npr. v Venezueli in Mehiki, večji odstotek prebivalcev z avtoritativno osebnostjo, še posebej med pripadniki tega razreda. Za prebivalce Slovenije, Zahodne Evrope in Amerike lahko glede na razporeditev moči v teh državah ugotovimo, da so manj avtoritativni, kot pripadniki prej omenjenih držav.

Uporaba avtoritarnosti - ena izmed oblik Mobbing

Položaj avtoritarnosti se pojavlja tudi v podjetjih, v samem poslovanju, kadrovanju. V večini primerih se avtoriteta pojavi z nazivom šef, vodja,... In en izmed oblik, kjer je prisotna avtoriteta in se le-ta izpostavlja je **MOBBING**. Mobbing je vse bolj pogosta oblika, ki se izvaja v poslovnem svetu.

Beseda mobbing izhaja iz glagola to mob, ki v slovenskem prevodu pomeni planiti na, napasti, lotiti se koga, pa tudi sodrga, drhal.

Mobbing je motena komunikacija na delovnem mestu, ki je izrazito obremenjena s konflikti med sodelavci ali med podrejenimi in nadrejenimi, pri tem pa je napadena oseba v podrejenem položaju in izpostavljena sistematičnemu in dlje časa trajajočim napadom ene ali več oseb z namenom, da se ga izrine iz delovne sredine.

Če gre za tako obnašanje med sodelavci gre torej za mobbing, če pa gre za načrtno šikaniranje vodilnih nasproti podrejenim pa to imenujemo **bossing**. Nadrejeni lahko pokažejo svojo oblast z zatiranjem podrejenega delavca, onemogočanjem in preganjanjem sodelavca ali sodelavcev, pri čemer ne izbirajo sredstev.

Mobbing je v tujini bolj poznan; opisuje pa ga Leymann na sledeč način: *Psychological terror or mobbing in working life involves hostile and unethical communication which is directed in a systematic manner by one or more individuals, mainly toward one individual, who, due to mobbing, is pushed into a helpless and defenseless position and held there by means of continuing mobbing activities. These actions occur on a very frequent basis (statistical definition: at least once a week) and over a long period of time (statistical definition: at least six months' duration). Because of the high frequency and long duration of hostile behavior, this maltreatment results in considerable mental, psychosomatic and social misery* (Leymann, 1996)

Mobbing ima več faz in se stopnjuje:

- 1. faza: spori se ne razčiščujejo sproti
- 2. faza: sovražno razpoloženje
- 3. faza: iskanje opravičljivih razlogov in dokazovanje moči
- 4. faza: zgrešene zdravniške in psihološke diagnoze
- 5. faza: izločitev iz delovne sredine

Včasih se nadrejeni ne zavedajo, da s temi fazami podrejenega psihično potrejo. Ko pa to počnejo zavestno in premišljeno, pomeni, da se mora podrejeni posvetovati z nekom, ki mu lahko pomaga.

Mobbing se lahko izvaja;

Vertikalni mobing:

- 1a) nadrejeni šikanira podrejenega (serijski mobing: nadrejeni šikanira podrejenega enega za drugim); gre za strateški mobing – bosing
- 1b) skupina podrejenih šikanira nadrejenega

Horizontalni mobing (mobing med zaposlenimi).

Poleg obstoječe delitve mobinga obstajajo še:

- »bullyng«: ta pojem lahko označimo kot nasilno ter grobo obračunavanje na delovnem mestu.
- »bossing«: se ne kaže tako zelo surovo, kot je to opazno pri prej opredeljenem pojmu bullyng-a. Žrtev brutalnega nasilja je brez možnosti pobega in se težko postavi v bran nadrejenemu.
- »staffing«: ta pojem se srečuje predvsem v javnih ustanovah v katerih nadrejeni oziroma šef ni zaželen.

Posledice mobbinga so naslednje;

- onemogočanje normalnega sporazumevanja – na vsakem koraku te skušajo utišati, te verbalno napadajo, neupravičeno kritizirajo, grozijo, ponižujejo, smešijo, ne dovolijo ti izraziti svoje mnenje, neprestano te prekinjajo ali neprestano dvomijo vate.
- ovirajo tvojo socialno povezanost – sodelavci se ne pogovarjajo

več s teboj ali pa je tebi prepovedano, da bi se pogovarjala z njimi, prostorsko te osamijo, tako da te npr. 'izolirajo' v sobo daleč od vseh drugih ljudi, te ignorirajo in gledajo zviška.

- napad na tvoje dobro ime – zahrbtno te opravljajo in širijo o tebi polresnice, govorijo, da s teboj psihično ni vse v redu, ti dajejo zbadljiva imena, se norčujejo iz tvojih morebitnih hib, telesnih značilnosti ali vedenja npr. načina hoje, posmehujejo se ti zaradi tvoje narodnosti, spola, spolne orientiranosti, nadirajo in smešijo te pred podrejenimi in strankami.
- profesionalna oviranost – nalagajo ti opravljanje nesmiselnih nalog ali pa ti celo ne dajo nobenega dela, lastijo si rezultate tvojega dela, prikrivajo ti za tvoje delo pomembne podatke, neprestano te razporejajo na druge naloge, onemogočajo tvoje uspehe s prikritimi sredstvi, odtegujejo ti dolžno pomoč pri delu,
- skušajo škodovati tvojemu zdravju – pošiljajo te opravljati nevarne naloge, grozijo ti s fizičnim nasiljem, psihično te napadajo, spolno te nadlegujejo ...

Mobbing se je pri nas pojavil šele pred nekaj leti. Sedaj pa je postal eden izmed pomembnejših tem v medijih. Ugotavlja se, da je prisotnega vedno več mobbinga, tako v podjetjih med zaposlenimi, kot tudi v šolah in v družini. V bistvu na področjih, kjer se lahko uveljavlja avtoriteta (Milinarič, Pavla 2007).

Tu je raziskave kažejo, da je vsak četrti zaposleni izpostavljen psihičnemu in čustvenemu nasilju na del. mestu. Slovenske raziskava, opravljena na vzorcu skorja 300 posameznikov, pa ugotavlja, da je položaj pri nas nekoliko boljši (Turk, 2003).

Besedilo govori o avtoriteti, avtoritizmu ter iz tega izpeljano obliko mobbing - a. Iz že vseh napisanih del se ugotavlja pomembnost pojmov v poslovnem svetu. So vse bolj pogosti in naraščajo ter se ga vse bolj poslužujejo nadrejeni.

Politiki, vodilni v velikih gospodarskih družbah, filmske zvezde, svetovni voditelji, duhovni mojstri, rekorderji, športniki in umetniki...ljudje, ki krojijo svet, imajo karizmo, samozavest, osebno moč... Ti ljudje predstavljajo AVTORITETO, MOČ.

Ne bi bilo prav, da bi trdila, da je človek le plod dednosti in vplivov družine, kajti odrasel človek ima svobodno voljo. Za svojo voljo in za svoja dejanja odloča sam. Vendar pa se naj vsak posameznik zaveda, da je;

- enkraten
- svoboden in
- dela, kar hoče, toda za to tudi odgovarja.

Pri avtoriteti je moč najti povezavo s karizmo in v okviru te karizmatično avtoriteto, ki je tista, za katero v določeni družbi ljudi verjamejo, da ima izjemne, skoraj nadnaravne sposobnosti, da lahko reši najtežje rešljive probleme in da lahko najde izhod iz še tako brezupnih kriznih razmer.

Z avtoriteto se srečamo že kot dojenčki v zibelki in nas spremlja vse do groba; avtoriteta staršev, svetniška in božja, politična, ekonomska, socialna in moralna.

Starš predstavlja za otroka avtoritarnost osebo, le ta ga bo ubogal in spoštoval. V primeru, ko otrok ne upošteva želje oz. ukaze – ne kaže več naklonjenosti do avtoritete. Takrat starši dosežejo to z silo in se pri tem ne zavedo, da z uporabo sile izgubijo avtoriteto.

Šefi, direktorji predstavljajo avtoriteto svojim zaposlenim, generali direktor družbe predstavlja avtoriteto vsem svojim zaposlenim ter svojo avtoriteto kaže zunanji javnosti. Z vsem svojim vedenjem, obnašanjem daje zgled svojim zaposlenim. Te osebe avtoritete niso izgubili, postavljena jim je z njihovim nazivom; primer Franc Bobinac, Žiga Debeljak, ...

V Svetu so izjeme, ki za blestijo kot zvezde kljub temu pa je še zmeraj ogromno ljudi Ovac. Ljudje sledimo kot ovce, ker nas je strah, ker ne vemo drugače, ker takšni pač smo. Slovenci smo znani kot tihi, marljivi in delavni ljudje. Čeprav nas mediji napadajo s podatki, da smo v kapitalizmu pa smo po obnašanju še daleč v socializmu kjer je veljalo načelo, delaj to kar ti rečejo in bodi tiho. Vsaj nekateri. Kaj hitro pa se lahko zgodi, da nekdo prevzame oblast nad nami, mi pa enostavno ne vemo kako se s tem spopasti. Pokoravamo se dominacijam tistih nad nami, zaradi njihove sile, katero smo jim pa sami položili v roke.

Skratka kamorkoli se obrnemo se moramo zavedati, da bodo v svetu

vedno obstajale zvezde, ki bodo žarele in ljudje, ki bodo svojo moč oz. nemoč izkazovali s silo. Vsi si želimo biti zvezde, ki bodo žarele, a se moramo zavedati, da moramo te žarke tudi pravilno uporabiti do soljudi. Le pravilna uporaba teh žarkov je v današnjih kriznih časih eno izmed upanj, da bo pri večini ljudi zavladalo malo več zadovoljstva.

Tina Grm Hrovat

LITERATURA

- Cerar, Miro. 2007. Totalitarizem (1. del) http://www.ius-software.si/Novice/prikaz_Clanek.asp?id=25253&Skatla=17 (18.02.2008)
- Polutnik, Boštjan. Avtoriteta vodenja www.dashofer.si
- Klinični inštitut za medicino dela, prometa in športa. 2007. Mobbing ali psihično nasilje na delovnem mestu. <http://www.cilizadelo.si/default-30510.html> (05.03.2008)
- Kroflič, Robi. 1997. Avtoriteta v vzgoji. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče
- Koflič, Robi. 2005. New concept of the Authority and Citizen Education. <http://cice.londonmet.ac.uk/pdf/2005-25.pdf> (12.02.2008)
- Leymann, Heinz. 1996. The Definition of Mobbing at Workplaces. <http://www.leymann.se/English/12100E.HTM> (05.03.2008)
- Mlinarič, Pavla. 2007. Mobbing. <http://www.mobbing.si/> (05.03.2008)
- Slovar tujk. 2002. Ljubljana: DZS
- Treven, Sonja. 1998. Management človeških virov. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Turk, D. 2003. Psihološko nasilje na delovnem mestu pri nas manj kot v Evropi; Finance-on, <http://www.finance-on.net/?MOD=show/id?57660>
- Vene, Boris, Grubiša, Nikola. 2005. Karizma, samozavest in osebna moč. Ljubljana
- Weber, Max. 1969. Legitimni poredak i tipovi avtoriteta, Teorije o društvu, Beograd

Zimska shramba

V doma izdelani krsti so ga dali na podstrešje, saj tam je bilo kakor v hladilniku. Stari ate so na podstrešju lahko mirno čakali, da bo sneg vsaj za silo pobralo. Ker je bilo na podstrešju mrzlo, so imeli Capini tam shranjeno še svinjsko mast, suho sadje, orehe, fižol, moko in razne druge pokvarljive stvari, saj takrat še ni bilo zamrzovalnikov. Ko so Capini imeli koline so povabili dvojce sosedov, ki so bili

tudi njihovi sorodniki. Koline so

Čez dober mesec je sneg za silo pobralo in Capini so starega očeta le pokopali.

Križanka februar 2010

				List	Kl(o)r	Racinova tragedija	Hrv. košarkarica (Ivana)	Gošćava s trnjem	Ogovaranje z oni	Pripomočki za likanje
8. februar				Predel Zagreba Amer. tisk. agencija						
Avtor LOM	Rimska plemiška rodbina	Berač z malho	14. črka grške abecede Grška igralka (Sheila)			Ruska psička v veselju				
Velik kos pohištva					Emil Navinšek	Irealnost Kem. simb. za tantal				
Razsvetljenje							V(e)na Nem.mesto ob Donavi			
Mineralna voda						Ime dvanajstih papežev Nosilnik jadra				Ženska s srpom
Izidor Hafner		Paul Caesar Kem. simb. za tehnečij			Osebn. zaimek (ego)	Začimbna kobuljnica				
Kemični element (Na)					Starojudovski kralj Vaška slika, tihožitje			Amper Žrtvenik		
Prebivalci Irske				Huda sodobna bolezen			Osebn. zaimek Alkoholna pijača			
										
					Arktični prebivalci, eskimi					
					Kem. simb. za litij					
					Drog za plavljenje lesa		Oranžada			

AZA – grška igralka PASSAU – nemško mesto ob Donavi / PUZAR – Hrvaška rokometašica (Ivana)

Fotoreportaža

Fotoreportaža

Kulturno športno društvo Vulkan Bele Vode je v nedeljo, 17. 1. 2010, organiziralo tekmovanje v sankanju krajanov Belih Vod. Proga je potekala po cesti s Svetega Križa. Prijavilo se je 25 tekmovalcev. Vsak je tekmoval trikrat, štel pa je najboljši čas. Zdravko Bačovnik, najstarejši sankar, je z najdaljšimi sanmi domače izdelave

osvojil prvo mesto, takoj za njim je bil Jože Hudolin, tretji pa Grega Petkovnik. Ker je zjutraj snežilo, je bila na progi prava zimska idila. Ob toplim okrepčilu in dobri volji smo krajan Belih Vod preživeli čudovito nedeljsko popoldne.

S.P.

Velenje
Sp Do 35
LIST
2010

352(497.4 šoštanj)

9005548,1

COBISS

KNJARNICA VELENJE

NAGRADNO VPRAŠANJE: **?**
Kaj/kje/čemu služi?
Podrobnosti na 3. strani.
(Foto: Dejan Tonkli)

